

ingediend op **15** (2023-2024) – Nr. 6-H
30 november 2023 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Johan Danen en Arnout Coel
aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

houdende de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2024

Documenten in het dossier:

Documenten in het dossier:

- 15** (2023-2024) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2 t.e.m. 5: Amendementen
– Nr. 6-A t.e.m. G: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
- 14** (2023-2024) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- 13** (2023-2024) – Nr. 1: Algemene toelichting
- 13-I** (2023-2024) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
- 12-A** (2022-2023) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
over de begroting
- 16** (2023-2024) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de begroting
- 21** (2023-2024) – Nr. 1: Meerjarenraming
- 1870** (2023-2024) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

Vlaams
Parlement

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Loes Vandromme, Hilâl Yalçın;
Jean-Jacques De Gucht, Bob Savenberg;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Steven Coenegrachts, Willem-Frederik Schiltz;
Stijn Bex;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Toelichting door minister Ben Weyts.....	5
1.	Evolutie en totalen	5
2.	Inhoudelijke structurelementen	5
2.1.	Kleuter- en leerplichtonderwijs	5
2.2.	Hoger onderwijs	5
2.3.	Deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs	6
2.4.	Schoolinfrastructuur	6
2.5.	Ondersteuning onderwijsinstellingen en onderwijsveld	6
2.6.	Studietoelagen	7
2.7.	Onderwijsinspectie	7
2.8.	Themaoverschrijdend	7
3.	Hogere budgetten, voor meer onderwijskwaliteit en meer leerkrachten.....	7
3.1.	Onderwijskwaliteit verhogen.....	7
3.2.	Inzetten op de aantrekkelijkheid van het beroep.....	9
4.	Zes strategische doelstellingen	10
4.1.	Onderwijskwaliteit verhogen.....	10
4.2.	Kwaliteitsvolle onderwijsprofessionals motiveren en houden	11
4.3.	Juiste begeleiding op de juiste plaats voor lerenden	11
4.4.	Schoolinfrastructuur	12
4.5.	Efficiëntie in het hoger onderwijs verhogen	12
4.6.	De Vlaamse Veerkracht voor het onderwijs plannen en uitvoeren	12
II.	Bespreking.....	13
1.	Tussenkomen van de leden	13
1.1.	Jean-Jacques De Gucht.....	13
1.2.	Hannelore Goeman	15
1.3.	Koen Daniëls	18
1.4.	Loes Vandromme	19
1.5.	Johan Danen	21
1.6.	Jan Laeremans	22
1.7.	Steve Vandenberghe	22
1.8.	Arnout Coel	24
1.9.	Hilâl Yalçin	25
1.10.	Kathleen Krekels.....	25
1.11.	Thijs Verbeurgt.....	27
1.12.	Karolien Grosemans	28

2.	Antwoorden van minister Ben Weyts	28
2.1.	Transversale, horizontale en overkoepelende strategische doelstellingen.	28
2.2.	Overkoepelende strategische doelstelling 1: De onderwijskwaliteit verhogen	29
2.3.	Overkoepelende strategische doelstelling 2: Kwaliteitsvolle onderwijsprofessionals motiveren voor en houden in het onderwijs	40
2.4.	Overkoepelende strategische doelstelling 3: Juiste begeleiding op de juiste plaats voor lerenden realiseren	43
2.5.	Overkoepelende strategische doelstelling 4: Het capaciteitstekort aanpakken en investeren in schoolinfrastructuur	46
2.6.	Overkoepelende strategische doelstelling 5: Efficiëntie in het hoger onderwijs verhogen	47
2.7.	Beleidsveld I – kleuter- en leerplichtonderwijs	48
2.8.	Beleidsveld II – hoger onderwijs	48
2.9.	Beleidsveld IV – ondersteuning van het onderwijsveld	49
2.10.	Apparaatskredieten en begrotingsprogramma's zonder beleidsveld	49
3.	Replieken van de leden en bijkomende antwoorden.....	49
III.	Indicatieve stemming	51
	Gebruikte afkortingen	52

Op 16 en 23 november 2023 besprak de Commissie voor Onderwijs het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2024.

Samen met het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting werd ook het programmadecreet bij de begroting 2024 besproken. Het verslag daarover werd gepubliceerd als *Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 1870/16.

I. Toelichting door minister Ben Weyts

1. Evolutie en totalen

Minister *Ben Weyts* maakt er bij het begin van zijn toelichting de commissie opmerkzaam op dat de budgetten eens te meer gevoelig omhooggaan, zeker in het kader van de versterking van de onderwijskwaliteit en de strijd tegen het lerarentekort. De toename sinds 2019 bedraagt ruim 4 miljard euro. Dat is een stijging met meer dan een derde in een regeerperiode. De minister erkent wel meteen dat daarin het indexeffect zit, naast dat van de endogene groei. Men slaagt erin om meer leraren aan te werven. Als men de genoemde effecten isoleert, blijft nog altijd 1,8 miljard euro aan extra beleidsruimte over, merkt de minister op.

Alles bij elkaar gaat in 2024 18,7 miljard euro naar het onderwijs. Daarin zit ook de consolidatie van de universiteiten en de hogescholen en het investeringsprogramma Scholen van Vlaanderen. Maar in het ontwerp van uitgavendecreet wordt gewerkt met het bedrag exclusief de genoemde consolidatie, maar wel inclusief de apparaatskredieten en de provisies. Die weergave werd ook de voorgaande jaren toegepast, legt de minister uit.

Vervolgens overloopt de minister de belangrijkste wijzigingen per onderdeel.

2. Inhoudelijke structurelementen

2.1. Kleuter- en leerplichtonderwijs

Het grootste deel van de middelen is natuurlijk gereserveerd voor het kleuter- en leerplichtonderwijs, dat ook volgend jaar zal kunnen beschikken over heel wat extra middelen. De minister focust in zijn toelichting op de grote bedragen.

De eerste toename is te wijten aan de open-endkostendrijvers die het onderwijs rijk is, als een van de weinige beleidsdomeinen. Daarnaast wordt voor bijna 100 miljoen euro ingeschreven voor besliste impulsen. Dat gaat over de anciënniteit voor zijinstromers, extra loon voor leraren-specialist, extra administratieve ondersteuning, extra werkingsbudget voor materiaalintensief studieaanbod in het secundair onderwijs, het optrekken van de nascholingsbudgetten in het basis- en secundair onderwijs, busbegeleiding, leersteun, topsport en onderwijsinternaten.

Daarnaast is er ook een afname van ongeveer 24 miljoen euro. Het betreft de overdracht van middelen voor de internaten buitengewoon onderwijs, die voornamelijk een zorgtaak uitoefenden, naar het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, waar ze ook thuishoren en waar de leerlingen voortaan van meer genereuze financieringsregels kunnen genieten. Het is evident dat met de instellingen ook het daaraan gependeerde budget wordt overgedragen.

2.2. Hoger onderwijs

In het hoger onderwijs komt er bijna 150 miljoen euro bij. Het budget stijgt met ruim 87 miljoen euro wegens de drie gekende kostendrijvers. De indexering zorgt

voor 38,1 miljoen euro. De minister benadrukt dat het daarbij niet langer gaat over de toekomstig verwachte inflatie maar over effectieve indexoverschrijdingen. In het nieuwe indexmechanisme dat hij kon laten invoeren, worden de lonen tijdens het jaar zelf bij elke indexoverschrijding opgetrokken en werkt men niet langer met de vroegere, vooraf bepaalde en fictieve index, die vrijwel altijd in het nadeel uitdraaide van het hoger onderwijs. De indexaties van 2024 worden bij Financiën en Begroting op de indexprovisie ingeschreven en in de loop van het jaar toegekend.

De decretaal vastgelegde groeipaden en de kliks naar aanleiding van de toename van de studentenaantallen zorgen samen voor 49,2 miljoen euro extra boven op de inflatie.

Daarbovenop komt er voor 64 miljoen euro nieuw beleid. Zo is er opnieuw 4 miljoen euro extra voor de verhoging van de puntengewichten van opleidingen aan de hogescholen. Universiteiten en hogescholen krijgen samen 28 miljoen euro extra werkingsmiddelen. Specifiek voor de opleidingen Geneeskunde en Tandheelkunde komt er recurrent nog eens 10 miljoen euro bij, bovenop de eenmalig toegekende 15 miljoen euro. De lerarenopleidingen kunnen rekenen op 15 miljoen euro extra, als onderdeel van de overeenkomst over de versterking van zowel het curriculum als de praktijkcomponent, met onder andere focus op het Nederlands en de aangescherpte minimumdoelen. De diensten voor studentenvoorzieningen krijgen dan weer een bijkomende toelage van 6 miljoen euro, een in 2023 eenmalig toegekend bedrag dat recurrent wordt vanwege de stijgende vraag van studenten naar financiële en psychologische ondersteuning en de toenemende kosten bij de stuvo's door de sterke inflatie.

2.3. Deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs

In het dko is er een stijging van iets meer dan 12 miljoen euro, vooral wegens indexatie en fluctuaties bij leerlingen en personeel. In het volwassenenonderwijs stijgt het budget netto met ruim 21 miljoen euro. Ook daar gaat het om indexaties en de stijging van het aantal cursisten en personeelsleden.

2.4. Schoolinfrastructuur

Bij het begin van de zittingsperiode heeft de regering zich tot een fikse toename van de middelen voor schoolinfrastructuur geëngageerd. In vergelijking met de vorige regeerperiode komt er een half miljard euro bij, tot 3 miljard euro. De investeringen in scholenbouw stijgen in 2024 verder met 55 miljoen euro. De belofte wordt waargemaakt, concludeert de minister.

2.5. Ondersteuning onderwijsinstellingen en onderwijsveld

Dit inhoudelijk structurelement bundelt alle begrotingsartikelen met middelen die ingezet worden om onder andere onderwijsinstellingen, leerlingen, leerkrachten, afgestudeerden en het brede onderwijsveld te ondersteunen. Ook die overkoepelende kredieten stijgen. Er zijn voor ruim 29 miljoen euro bijkomende ondersteuningsinitiatieven.

Centra voor leerlingenbegeleiding ontvangen 8 miljoen euro extra werkingsmiddelen voor de versterking van de leerlingenbegeleiding, en de permanente ondersteuningscellen krijgen 1 miljoen euro extra werkingsmiddelen om in te zetten voor netoverstijgende innovatieve digitaliseringsprojecten.

Vanaf 2024 stijgen de nascholingsmiddelen in het basisonderwijs met bijna 4 miljoen euro (een verdubbeling) en in het secundair onderwijs met ruim 3 miljoen euro (een verhoging van 50 procent). Met de oprichting van de leersteuncentra

wordt aan die instellingen ook een toelage voor nascholing toegekend van ongeveer 160.000 euro.

Als gevolg van de decretale verankering van de zomerscholen worden ook daarvoor recurrente middelen ingeschreven, terwijl tot nu toe met een jaarlijkse inschrijving werd gewerkt.

Tot slot voor dit punt wordt in 2 miljoen euro subsidie voorzien voor Leerpunt.

2.6. Studietoelagen

Op het gebied van de studietoelagen wordt een toename van de uitgaven verwacht, enerzijds door de forse indexering van de toelagebedragen en van de minimum- en maximuminkomensgrenzen voor studiefinanciering, en anderzijds doordat de maatregelen die vandaag al van toepassing zijn op erkende vluchtelingen ook van toepassing worden op studenten die gevlucht zijn uit Oekraïne.

2.7. Onderwijsinspectie

Wat betreft de onderwijsinspectie is de stijging van het budget met 0,7 miljoen euro telkens voor ongeveer de helft toe te schrijven aan enerzijds de aanwerving van extra inspecteurs voor de ondersteuningsnetwerken en anderzijds de indexering.

2.8. Themaoverschrijdend

Tot slot van zijn overzicht van de budgettaire evolutie signaleert de minister nog enkele themaoverschrijdende ontwikkelingen. Het Digisprongfonds moet in de toekomst gedeeltelijk tegemoetkomen aan de onderhouds-, vervangings- en moderniseringsnoden van IT-materiaal in het onderwijs. Tot nu toe werd al in ruim 52 miljoen euro voorzien op de Digisprongprovisie. In 2024 wordt dat al ruim 85 miljoen euro en in 2025 zal het budget 118,5 miljoen euro bedragen. Daarna komt er jaarlijks 33 miljoen euro bij.

Op de AGODI-provisie komen er middelen bij voor het versterken van het basisonderwijs en van de leraren. De vele verminderingen die men in de BBT ziet, zijn veelal goed nieuws, stipt de minister aan. Dat betekent dat het beleid bestendig wordt en dat de middelen recurrent ingeschreven worden. In een aantal gevallen gaat het ook om het terugdraaien van eenmalige uitgaven, zoals de 65 miljoen euro als compensatie voor de energiekosten in 2023, legt de minister uit.

3. Hogere budgetten, voor meer onderwijskwaliteit en meer leerkrachten

In het volgende deel van zijn toelichting beschrijft de minister waarvoor de onderwijsmiddelen worden ingezet.

3.1. Onderwijskwaliteit verhogen

De voorliefde van de minister voor het Nederlands en de focus daarop is bekend. Dat heeft zich vertaald in de taalscreening voor kleuters, waarvoor 12 miljoen euro extra is uitgetrokken. Het doel is dat leerlingen van wie in de test blijkt dat ze het Nederlands onvoldoende beheersen om met succes te kunnen starten in het lager onderwijs, worden bijgespijkerd in de loop van het derde jaar kleuteronderwijs.

Verder is de minister, samen met zijn collega's bevoegd voor Welzijn en Cultuur, een leesoffensief gestart. Dit schooljaar start hij ook een taaloffensief Nederlands, waarop hij later terugkomt.

Daarnaast werden de Vlaamse toetsen ingevoerd. De basis werd gelegd voor de uiteindelijke uitrol vanaf 2024 in heel Vlaanderen. Met gevalideerde, gestandaardiseerde en genormeerde proeven wordt de kwaliteit van het onderwijs in kaart gebracht. Op grond daarvan kan worden ingegrepen en ondersteund waar nodig.

Voorts zijn nieuwe minimumdoelen ontwikkeld voor het secundair onderwijs, met focus op de essentie. De kern bestaat uit Nederlands en wiskunde. Met dezelfde intentie worden ook de minimumdoelen voor de eerste graad van het secundair onderwijs en vervolgens voor het basisonderwijs uitgewerkt, kondigt hij aan. De minister benadrukt dat het gaat om minimumdoelen, waarbij scholen worden aangemoedigd dat niveau ver te overstijgen en het maximale uit elke jongere te halen.

De modernisering van het studieaanbod in het secundair onderwijs werd jaar per jaar verder uitgerold. Daarnaast vermeldt hij de aandacht voor de versterking van het duaal leren.

De Commissie Beter Onderwijs werd geïnstalleerd en leverde onder leiding van Philip Brinckman een rapport af waarvan de aanbevelingen ter harte worden genomen en uitgevoerd. Als voorbeelden geeft de minister de introductie van de leraar-specialist en de nieuwe masteropleiding Basisonderwijs.

De educatieve uitgeverijen, de onderwijsverstrekkers en een reeks andere partners verenigden zich op vraag van de minister in een Kwaliteitsalliantie, wat geleid heeft tot blijvende engagementen over de kwaliteit van leermiddelen, hun digitalisering en hun betaalbaarheid.

Verder wordt gezorgd voor sterkere ondersteuning van lerenden en personeel. Er is een decreet Leersteun ingevoerd, dat komaf maakt met het vermaledijde M-decreet en van start is gegaan in september 2023. Het onafhankelijke kenniscentrum Leerpunt werd opgericht.

Er werd een kerntakendebat gevoerd met de pedagogische begeleidingsdiensten en op basis daarvan zijn de kerntaken vastgelegd. In sommige gevallen is in extra middelen voorzien voor additionele taken.

Er werden zomerscholen georganiseerd, die structureel zijn verankerd. Er werd met extra middelen bij CLB's, bij de scholen en in het hoger onderwijs bijkomend ingezet op de ondersteuning van het mentale welzijn, waarmee de basis is gelegd voor een vernieuwend beleid op dat vlak, dat tot nu toe ontbrak op Vlaams niveau, zegt de minister.

Via de cao's heeft de minister voorzien in budgetten die de leerkrachten moeten toelaten zich meer te focussen op hun kerntaak. Er is daartoe ongeveer 180 miljoen euro extra geïnvesteerd.

De Digisprong acht de minister gekend, naast het Edufonds en het Voorsprongfonds. Met het eerstgenoemde is een impuls gegeven aan de digitalisering, niet alleen door te investeren in ICT-infrastructuur maar ook door opleiding. Het kenniscentrum Digisprong werd opgericht om de regie te voeren en om scholen te ondersteunen. Samen met het volwassenenonderwijs werd voorzien in de professionalisering van leerkrachten over ICT.

Ook de randvoorwaarden voor onderwijskwaliteit, namelijk degelijke infrastructuur, werd niet vergeten met meer dan 3 miljard euro investeringen in schoolinfrastructuur.

3.2. Inzetten op de aantrekkelijkheid van het beroep

Naast de kwaliteitsverbetering is de tweede belangrijke doelstelling de job aantrekkelijker maken in de strijd tegen het lerarentekort. Het aantal leerkrachten is tussen het begin van de legislatuur (164.501 in het schooljaar 2019-2020) en vorig schooljaar (175.453 in 2022-2023) netto met net geen 11.000 vte's gestegen. Weinig sectoren kunnen dat resultaat voorleggen in deze tijd van arbeidsmarkt-krapte, meent de minister. Hij erkent dat het er nog altijd niet genoeg zijn, maar de aangroei blijft significant, zeker in het licht van de vergrijzingsgolf.

Daartoe zijn een hele reeks initiatieven genomen, grote en kleinere. De minister vermeldt de snellere benoeming van leerkrachten maar ook meer mogelijkheden om niet-functionerend onderwijspersoneel te laten gaan en de nadruk op meer coaching en begeleiding. Een ander element wordt gevormd door de nieuwe cao's.

Van de vele verschillende initiatieven om het ambt van leerkracht en directeur aantrekkelijker te maken en om de leerkrachten van meer collega's te voorzien, noemt de minister nog de volgende: de inzet op de reactivering van leerkrachten; de uitbreiding van gastleraren met en zonder dienstverleningsovereenkomst; de lerarenbonus, die de combinatie van opleiding en lesgeven haalbaar maakt; de wijziging van verlof voor verminderde prestaties; de verhoging van de loonspanning voor directeurs tot minstens 31 procent, omdat goede schoolorganisatie bij goede directeurs begint; de invoering van het mandaat van leraar-specialist; zijn pleidooi voor een cumulatieregeling en flexijobs, waarvoor men wel afhankelijk is van de federale regering met het oog op fiscale werkbaarheid; en de versoepeling van de LIO-baan voor leraren in opleiding.

Tegelijk werd aan de scholen flexibiliteit gegeven, al verhoogt dat meteen ook de complexiteit. Extra opportuniteiten betekent ook extra denkwerk. Bij een lerarentekort kan een school tot maximum 20 procent van de vacante lestijden (basisonderwijs), uren-leraar (gewoon secundair onderwijs) of lesuren (buitengewoon secundair onderwijs) omzetten in punten voor de aanwending in de school in ambten van het beleids- en ondersteunend personeel. Daarnaast werden ook proeftuinen in het basis- en secundair onderwijs gelanceerd.

Voorts wordt gewerkt aan de professionalisering van leerkrachten en directies, waarbij de minister in het bijzonder de pilootprojecten in de lerarenopleiding met betrekking tot vakkennis en vakdidactiek vermeldt, naast internationale projecten over aanvangsbegeleiding, projecten met betrekking tot schoolleiderschap inclusief kernprofiel, de oprichting van Leerpunt en de aanpassing van het OBPWO-kader. Ook door het versterken van de lerarenopleidingen en de engagementen die daar tegenover staan, wordt de kwaliteit en professionaliteit van toekomstige leerkrachten vergroot.

Er werden meer leerkrachten dan ooit aangetrokken, maar zonder de zorg voor kwaliteit uit het oog te verliezen, wat een terechte bekommernis is van de sociale partners, stipt de minister aan. Via de genoemde maatregelen werd het beroep aantrekkelijker en via campagnes werd een positieve boodschap verspreid. De minister benadrukt het belang van een goede vermarkting van het objectief verbeterde aanbod.

Aan zijinstromers in knelpuntvakken had de minister al tien jaar geldelijke anciënniteit kunnen toekennen, maar vanaf volgend jaar wordt dat vijftien jaar voor alle vakken. Daarnaast werd het verwerven van pedagogische bekwaamheidsbewijzen tijdens het werken haalbaarder gemaakt.

In de opleiding werd een starttoets met verplichte remediëring ingevoerd, waardoor er voortaan – en anders dan vroeger – gevolgen aan verbonden zijn, ook al

is het geen expliciete toegangsproof. Dat heeft de richtingen ook aantrekkelijker gemaakt. Terwijl er vorig jaar een eerste schuchtere toename was van het aantal inschrijvingen is die nu structureel geworden. In sommige gevallen gaat het zelfs over een forse toename, wat de minister fantastisch vindt. Hij gewaagt van een positieve sfeer, waarin de perceptie wordt overwonnen dat de lerarenopleiding een tweede keuze is na een eerdere mislukking elders.

Daarmee is het lerarentekort nog niet geheel opgelost en is de kwaliteit nog niet wat ze moet zijn, maar de tanker werd wel gekeerd tijdens deze regeerperiode, vat de minister samen.

4. Zes strategische doelstellingen

Vervolgens overloopt de minister de zes strategische doelstellingen in het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, die gelden voor de gehele regeerperiode.

4.1. Onderwijskwaliteit verhogen

Het schooljaar 2023-2024 ziet de minister als 'Het schooljaar van het Nederlands', waarin hij start met een offensief Nederlands, bestaande uit een breed menu aan initiatieven voor leerlingen en leerkrachten.

Er wordt in 20 miljoen euro extra voorzien voor scholen met meer dan 50 procent leerlingen met een andere thuistaal dan het Nederlands. Die indicator is immers een goede voorspeller. Dat komt neer op 250 euro extra per leerling in die scholen om te investeren in de versterking op het vlak van Nederlands, en in te zetten volgens eigen noden en keuzes. Dat kan gaan over externe expertise, de indienstneming van een extra kracht, extra personeel voor taalassistentie en opleiding of professionalisering van het personeel.

Daarnaast komt er een wetenschappelijk onderbouwd screeningsinstrument om de taalcompetentie van leerlingen en de nodige remediëring in kaart te brengen.

Verder worden Nederlands en wiskunde een prioriteit in de ontwikkeling van de nieuwe minimumdoelen basisonderwijs; over de formulering van de minimumdoelen basisonderwijs is een akkoord nabij. Men gaat er daarbij vanuit dat minimum de helft van de lestijden in het basisonderwijs naar Nederlands en wiskunde gaat, al hoeft het niet per se om die vakken te gaan. Aandacht voor het Nederlands in andere vakken blijft een mogelijkheid.

Er is ook een engagementsverklaring met hogescholen om het curriculum in educatieve bacheloropleidingen sterker te laten focussen op Nederlands en wiskunde als essentie.

In april en mei 2024 zullen alle leerlingen van het vierde leerjaar lager onderwijs en alle leerlingen van het tweede jaar secundair onderwijs voor het eerst de Vlaamse toetsen voor Nederlands en wiskunde afleggen. Ongeveer 140.000 leerlingen zullen aan die eerste toets deelnemen, op grond waarvan feedback zal worden gegeven aan de scholen, met inbegrip van werkpunten en ondersteuning.

De modernisering van het onderwijs wordt opgevolgd. Het gemoderniseerde studieaanbod bereikte dit schooljaar de derde graad secundair onderwijs. Volgend schooljaar zijn er nieuwe programmatieregels die zorgen voor vereenvoudiging. Op dit moment moet de administratie 1500 programmatieaanvragen per jaar verwerken, waarop telkens ook adviezen moeten worden geformuleerd. Voor de klasieke structuuronderdelen is voortaan minder verantwoording nodig. Zij zullen vrijwel automatisch toegekend worden, terwijl de lat hoger wordt gelegd voor nieuwe programmaties. Zij moeten ervoor zorgen dat zij binnen de twee

schooljaren minstens vijf leerlingen tellen, waarbij de minister erop wijst dat vandaag een kwart ervan minder leerlingen telt. De minister benadrukt dat het alleen over toekomstige programmaties gaat, niet over de bestaande, zoals het in sommige media werd voorgesteld.

Een onderdeel van de modernisering is de implementatie van het decreet onderwijsinternaten. Verder wordt een tweetalig aanbod Nederlands-Vlaamse Gebarentaal mogelijk gemaakt in het gewoon basisonderwijs.

Daarnaast zet de minister verder in op andere initiatieven om de kwaliteit van het onderwijs te verhogen. Het Leerpunt is op kruissnelheid gebracht. De Kwaliteitsalliantie om leermiddelen te versterken, wordt uitgerold. Er komt een investering van 13,5 miljoen euro voor adjunct-directeurs in het basisonderwijs, al kunnen scholen er ook voor kiezen om die middelen voor de versterking van administratieve ondersteuning in te zetten.

In de eerste helft van 2024 neemt België het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie op. De focus voor onderwijs zal liggen op onderwijskwaliteit, levenslang leren en digitalisering.

4.2. Kwaliteitsvolle onderwijsprofessionals motiveren en houden

Op dat punt vraagt de minister aandacht voor correcte cijfers over het retentiebeleid. Het is niet zo dat 30 procent van de startende leerkrachten het onderwijs verlaat binnen de vijf jaar. In die cijfers zijn immers ook veranderingen van school of natuurlijke uitstroom meegeteld. In feite doet het onderwijs het met 14 tot 15 procent best aardig in vergelijking met andere sectoren, stelt de minister.

De proeftuinen zijn dit schooljaar van start gegaan. Zij worden opgevolgd en uiteindelijk geëvalueerd door een expertenpanel. Welke maatregelen werken en kunnen geëxporteerd worden naar andere scholen, abstractie makend van de onderwijsregelgeving?

Bij deze doelstelling vermeldt de minister ook nogmaals de anciënniteit voor zijinstromers, die wordt opgetrokken tot 15 jaar en uitgebreid naar al het onderwijzend personeel en bestuurspersoneel, en het mandaat van leraar-specialist. Verder is het project duaal lesgeven als gastleraar verankerd en uitgebreid en is er het proefproject met een gespecialiseerd team bemiddeling voor re-integratie van zieke personeelsleden en/of het voorkomen van langdurige psychosociale ziektes.

De minister zet ook in op de versterking van de lerarenopleiding. De verplichte starttoetsen hebben niet tot afschrikking geleid, integendeel, oppert de minister. Daarnaast vermeldt hij de verspreiding van praktijkgerichte materialen en wetenschappelijke rapporten van de pilootprojecten in de lerarenopleidingen en de verdubbeling van de nascholingsmiddelen ten opzichte van 2022 in het basisonderwijs. Bij dat laatste wordt wel gevraagd om ze prioritair in te zetten op professionalisering voor Nederlands en wiskunde. Tegelijk blijft hij inzetten op het tegengaan van planlast, met de uitrol van een planlastradar en -calculator.

4.3. Juiste begeleiding op de juiste plaats voor lerenden

Onder deze strategische doelstelling ressorteert de afschaffing van het M-decreet en de vervanging door het Leersteundecreet. Dat laatste is van start gegaan in september 2023 en de minister belooft de vinger aan de pols te houden om te zien of het de verwachtingen inlost. De scholen moeten ook bewuster worden gemaakt dat zij voortaan mee aan het stuur zitten, dat zij ook eisen mogen stellen aan de leersteuncentra en kunnen veranderen van centrum als ze niet tevreden zijn.

Inmiddels zijn 39 leersteuncentra en 4 specifieke leersteuncentra opgestart. De inspectie voert erkenningsonderzoeken uit. Leerpunt ondersteunt scholen gewoon onderwijs voor de brede basiszorg en de verhoogde zorg en verbreedt de wetenschappelijke kennisbasis. De onafhankelijke commissie inclusief onderwijs is van start gegaan en levert medio 2024 haar advies af.

Er wordt een extra werkingsbudget voorzien voor scholen die meer leerlingen met een verslag, IAC-verslag of OV4-verslag inschrijven om lokaal extra capaciteit te creëren en er is extra ondersteuning voor de centra voor leerlingenbegeleiding. Hun werkingsbudget is verhoogd met meer dan 7,5 miljoen euro. Er is ook ondersteuning voor de digitale registratie van kernactiviteiten en een extra IT-budget van opnieuw 1 miljoen euro, wat het totaal op meer dan 8 miljoen euro brengt.

Het beleid heeft blijvende aandacht voor de fysieke en mentale gezondheid van leerlingen en studenten. De nieuwe beheersovereenkomst MOEV komt op kruissnelheid. Tot slot in dit verband vermeldt de minister de implementatie van de regelgeving over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs en de voortzetting van het beleid over mentaal welzijn.

4.4. Schoolinfrastructuur

Grote nieuwigheid in deze periode, afgezien van de verhoging van het budget, is de lancering van het nieuwe DBFM-programma Scholen van Vlaanderen. Daarnaast vernoemt de minister nog de renteloze energieleningen ter promotie van energie-efficiëntie.

4.5. Efficiëntie in het hoger onderwijs verhogen

De minister bewaakt en verhoogt de efficiëntie en de kwaliteit met de opvolging van de 360 gradenevaluatie van de kwaliteitszorg in het hoger onderwijs en met nieuwe decretale maatregelen voor studievoortgangsbewaking, die dit academiejaar een eerste keer worden toegepast. Het eindrapport van de uitgaventoetsing over de financiering van de Vlaamse hogescholen en universiteiten wordt verwacht in de lente van 2024. Hij ontwikkelt samen met het onderwijsveld de graduaatsopleiding Basisverpleegkunde. Er komen in 2024 ook behoorlijk wat bijkomende middelen voor het hoger onderwijs vrij.

4.6. De Vlaamse Veerkracht voor het onderwijs plannen en uitvoeren

De zesde strategische doelstelling kwam aan het begin van de legislatuur eerder onverwacht en was ook ongewenst, schetst de minister. Ze kwam er naar aanleiding van de coronacrisis, die toch zware consequenties had voor het onderwijs, hoewel het daar volgens de minister op termijn sterker is uitgekomen. Het plan Vlaamse Veerkracht probeerde dat ongeluk om te buigen tot een structurele voor-sprong via digitalisering en investeringen in de toekomst. Dat werk wordt voortgezet.

Het kenniscentrum Digisprong zet zijn activiteiten voort en is een blijver, net als de Edusprong in het volwassenenonderwijs, met zijn gemoderniseerde aanbod en communicatie op maat.

II. Bespreking

1. Tussenkomsten van de leden

1.1. Jean-Jacques De Gucht

Jean-Jacques De Gucht citeert uit Actie 3.1 Monitoren van de diversiteit in het lerarenkorps van het Horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan: "Ik laat een actualisering uitvoeren van de monitoring van de herkomst van leerkrachten." Wat is er gebeurd met de eerste monitoring? Welk gevolg is eraan gegeven?

Vervolgens gaat hij in op overkoepelende strategische doelstelling 1: De onderwijskwaliteit verhogen. Dat voor de afname in het eerste trimester van het schooljaar 2023-2024 scholen voor het eerst een gratis digitale versie van de KOALA-test kunnen gebruiken, waardoor ze minder planlast ervaren, acht het lid een bijzonder goede zaak.

Hij citeert de minister: "Ik ga in overleg met de hogescholen om te bepalen hoe het curriculum in de educatieve bacheloropleidingen sterker kan focussen op Nederlands, wiskunde, Frans, wetenschappen, techniek en klasmanagement." Het lid wil weten op welke manier de minister in dat verband kijkt naar de universitaire opleidingen, die hij niet aanhaalt.

De minister kondigt ook aan een wetenschappelijke evaluatie te laten uitvoeren naar Content and Language Integrated Learning. Wanneer wordt dat rapport opgeleverd?

In OD 1.3 over de Vlaamse toetsen zegt de minister: "Ik zal beslissen over de deelname van Vlaanderen aan TIMSS 2027." Wat betekent die zin? Weet de minister nog niet of hij zal meedoen of bevestigt hij juist dat hij dat wel zal doen?

Verder voorziet de minister in recurrente middelen voor de verdere ontwikkeling van Leerpunt. Hoeveel staat het met de plannen voor Leerpunt? Is er al een plan van aanpak?

Vervolgens citeert de spreker de minister over levensbeschouwing, in het kader van OD 1.8 De kwaliteit van de uitstroom van het secundair onderwijs versterken: "We gaan verder de dialoog aan met alle betrokkenen om aan leerlingen die kiezen voor een vrijstelling, een zinvolle invulling aan te bieden." Het lid herinnert aan een belangrijke passage in het regeerakkoord, waarover ook al bij de vorige BBT is gesproken. De minister antwoordde toen dat de gesprekken in 2023 gingen opgestart worden. Niemand is tegen dialoog, maar hij moet ergens toe leiden. Wanneer denkt de minister de dialoog te kunnen afronden en verdere stappen te zetten?

Een volgend citaat luidt: "Vanaf schooljaar 2024-2025 kunnen secundaire scholen alleen een nieuw structuuronderdeel inrichten als ze binnen de twee schooljaren minstens vijf leerlingen tellen op elke vestigingsplaats waar het onderdeel wordt geprogrammeerd. Ik neem dit schooljaar een regelgevend initiatief om de studierichtingen die leiden naar knelpuntberoepen vast te leggen. Voor deze richtingen moet de norm van minstens vijf leerlingen binnen de drie schooljaren gehaald worden."

De fractie van het lid steunt de maatregel omdat hij ervoor zorgt dat versnippering wordt tegengegaan. Maar er is veel bezorgdheid bij de aanbieders van duaal leren. In de cluster Hout bijvoorbeeld zijn er zeven opleidingen met telkens heel weinig leerlingen. In de praktijk zitten die allemaal samen voor de lessen wiskunde en

Nederlands in klassen van 25 tot 30 leerlingen. Volgens AGODI zijn die zeven opleidingen te klein. Maar in de praktijk is dat een grote klas. Hoe brengt men beide in evenwicht? Het lid waarschuwt om geen waardevolle, vakspecifieke opleidingen te verliezen, terwijl men elders opleidingen waar geen vraag naar is, zoals kantoor, in stand houdt.

De minister zegt in de BBT dat hij bijzondere aandacht heeft voor de professionalisering van leraren in het secundair onderwijs die lesgeven in arbeidsmarktgerichte richtingen of in richtingen met een dubbele finaliteit. Op welke manier?

Jean-Jacques De Gucht citeert nogmaals de BBT: "Het exploratie-instrument Columbus voor studiekeuzebegeleiding wordt samen met het expertenteam verder geoptimaliseerd zodat de feedback voor de leerlingen steeds fijnmaziger en relevanter wordt. Daarnaast wordt het CLB-project Keuzebegeleiding voortgezet. De online SID-in tool wordt daarbij verder ontwikkeld tot een complete digitale omkadering van de fysieke beurs." Wat gebeurt met het VOKA-talentcenter, wil het lid weten. Kan men dat niet verder financieren? Dat sluit toch naadloos aan bij de doelstelling om leerlingen met de juiste talenten en interesses tijdig naar het tso/bsc te oriënteren?

In OD 1.10 zegt de minister: "Ik zet verder in op de digitalisering van het behandelproces bij het National Academic Recognition Information Centre met als doel de efficiëntie en snelheid verder te verhogen." Vorig jaar heeft het lid al gevraagd naar de doorlooptijd bij NARIC, die toch aanzienlijk langer is in vergelijking met Nederland (een aantal maanden). In Nederland heeft Nuffic een doorlooptijd van vier weken voor beroepserkenningen. De minister gaf vorig jaar wel aan dat Nuffic een minder complexe diplomawaardering geeft en dus sneller kan werken, maar dat verklaart niet alles. Op welke manier kan men door digitalisering de doorlooptijd inkorten?

In OD 1.11 Proactief mee vorm geven aan Europees en internationaal beleid, staat volgens het lid een bizarre zin: "Ik heb samen met mijn collega van Noordrijn-Westfalen een nieuwe leerstoel 'Geschiedenis van Vlaanderen en zijn Europese en mondiale verwevenheid' aan de Universiteit van Paderborn opgericht, die dit academiejaar van start gaat. Ik onderhoud ook contacten met mijn collega's van de Britse deelstaten met het oog op het wegwerken van obstakels voor onderwijssamenwerking na brexit." Waarover gaat dat? Wat is het budget? Is er uitwisseling?

In OD 2.2 Nascholing en professionalisering van leraren en directies dichterbij de onderwijspraktijk brengen, zegt de minister: "Ik verdubbel de nascholingsmiddelen voor de scholen in het basisonderwijs en verhoog de nascholingsmiddelen in het secundair onderwijs met 50 procent ten opzichte van het bedrag voor 2022." Het lid vindt dat heel goed maar verwacht dat het bedrag in de toekomst zal moeten worden opgetrokken. Hij informeert naar de visie op langere termijn.

Zijn volgende citaat luidt: "Leerkrachten levensbeschouwing zonder vereist bekwaamheidsbewijs zullen verder worden bijgeschoold." Die aankondiging komt voortdurend terug, maar toch blijven de percentages van leerkrachten met een vereist bekwaamheidsbewijs absurd laag, stelt het lid vast. In afwachting van de volgens hem noodzakelijke hervorming, verwacht hij dat het op de juiste manier gebeurt. Zit daar evolutie in?

Bij OD 2.3 De planlast voor leraren en directies tegengaan, haalt de minister aan: "De onderwijsinspectie werkt aan een planlastrapport met een actuele stand van zaken en concrete aanbevelingen om planlast aan te pakken op macroniveau." Wanneer legt de minister dat aan de commissie voor?

In OD 5.4 Het hoger onderwijslandschap en de financiering van het hoger onderwijs herbekijken, zegt de minister dat de uitgaventoetsing over de financiering van de Vlaamse hogescholen en universiteiten werd uitbesteed en wordt uitgevoerd. Aan wie?

Verder staat op pagina 41 van de BBT een opsomming van hoeveel kinderen er aantikken op de verschillende leerlingenkenmerken. Aan dat aantikken is ook een financiering gekoppeld (werkingsmiddelen). Het gaat over een bedrag van ongeveer 47 miljoen euro. Kan de minister, eventueel schriftelijk, een verdeling over de netten geven?

Vervolgens vraagt de spreker waar de sterke stijging van de kostprijs van een leerling gewoon basisonderwijs, die op pagina 42 van de BBT gesignaleerd wordt, vandaan komt.

Het aandeel vastbenoemden onder het bestuurs- en onderwijzend personeel is in het basisonderwijs gestegen van 72,9 procent in 2016-2017 tot 77,9 procent in schooljaar 2021-22. Ook in het secundair onderwijs steeg in dezelfde periode het aandeel vastbenoemden van 75,2 procent naar 77,7 procent. De stijging van het aantal vastbenoemden komt niet als een verrassing aangezien de voorwaarden werden versoepeld, hoewel het regeerakkoord juist af wou van de vaste benoeming. In het akkoord dat de minister heeft afgesproken werd wel de koppeling gemaakt dat leerkrachten die slecht functioneren sneller het onderwijs zouden moeten verlaten. Zijn op dat laatste vlak al stappen gezet?

1.2. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman hoorde goede dingen maar ook veel probeersels en blijft ten gronde een langetermijnvisie op het onderwijs missen. De vraag blijft ook hoeveel er van de aangekondigde maatregelen tijdens het laatste regeringsjaar nog in huis zal komen.

Het lid begint haar betoog met de kennis van het Nederlands. De minister had al enkele keren laten vallen dat hij in het laatste jaar van de legislatuur met een actieplan Nederlands zou komen. Een van de acties zou het opmaken van minimumdoelen Nederlands voor het kleuteronderwijs zijn. Ook in de BBT gewaagt hij van "het schooljaar van het Nederlands", een "offensief Nederlands" en een "breed menu aan initiatieven".

In de pers kon men al lezen dat er nog 20 miljoen euro verdeeld zal worden om scholen met veel anderstalige kinderen te ondersteunen. Dat is op zich een goede zaak, erkent ze. Het gaat om scholen die de voorbije drie jaar minstens een keer meer dan 50 procent anderstalige leerlingen telden. Zij neemt aan dat het expertisecentrum dat ze kunnen inschakelen Leerpunt is. De bedoeling zou zijn om met teams vanuit Leerpunt scholen bij te staan op het vlak van het omgaan met anderstaligen, en een sterker taalintegratiebeleid uit te rollen.

Daarnaast verwijst de minister in de BBT ook naar een screeningsinstrument op het vlak van taalcompetentie en stelt hij dat de onderwijsinspectie voortaan ook moet focussen op het taalbeleid Nederlands. Hij gaat ook een wetenschappelijke evaluatie uitvoeren van CLIL.

De Nederlands-Vlaamse Taalraad wachtte het plan van de minister alvast niet af en lanceerde begin dit schooljaar een actieplan ter verbetering van het taalonderwijs. Volgens de Taalraad gebeurt er al veel, maar moet alles beter op elkaar worden afgestemd. Er is met andere woorden nood aan een regisseur die de veelheid aan initiatieven stroomlijnt.

Wanneer komt de minister zelf met zijn actieplan Nederlands naar buiten? Welke knopen dienen nog te worden doorgemaakt? Op welke manier zal de 20 miljoen euro precies worden ingezet? Is dat op vrijwillige basis of zullen scholen ertoe worden verplicht? Moeten zij zich aanmelden of kijkt men zelf naar welke scholen in de voorbije drie jaar minstens een keer meer dan 50 procent anderstalige leerlingen telden?

De vraag blijft ook op welke manier wordt gekeken naar de effectiviteit van de interventies. Scholen geven immers zelf aan veel te ondernemen maar weinig zicht te hebben op de doelmatigheid. Krijgen scholen middelen voor zaken die evidencebased het Nederlands versterken? Hoe wordt daarop toegekeken?

Deelt de minister de analyse van de Taalraad dat er nood is aan afstemming en stroomlijning van alle acties om het Nederlands te versterken? Ziet hij daarin een rol voor Leerpunt?

Betekent zijn doelstelling om de onderwijsinspectie voortaan ook te laten focussen op het taalbeleid Nederlands, dat taalbeleid Nederlands altijd de focus zal zijn bij een inspectie, zoals dat bij leerlingenbegeleiding vandaag al het geval is? Is dat zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs?

Hoe verhoudt het aangekondigde screeningsinstrument zich tot het bestaande SALTO en de centrale toetsen Nederlands?

Daarna gaat Hannelore Goeman in op de lerarenopleiding. De minister schrijft dat hij met de VLIR en de VLHORA een engagementsverklaring afsluit, waarbij men gericht op een aantal pijlers inzet om de lerarenopleidingen te versterken en dat hij de werkingsmiddelen van de lerarenopleidingen met 10 procent zal verhogen.

Wat staat er in de engagementsverklaring? Wanneer wordt die verwacht? Hoe is de opmaak aangepakt? Wat is de bedoeling van de master in het basisonderwijs? Is het de bedoeling dat elke educatieve bachelor ook een master volgt? Krijgen masters een extra takenpakket? Krijgen ze een specifieke, bijkomende rol op school? Hoe past de master in de leerladder? Hoe ziet de minister de verloning? De minister verklaarde alvast in de pers dat het niet de bedoeling is dat masters die nu al in het basisonderwijs werken, opslag zouden krijgen. Wat zijn volgens hem de pro's en contra's van onderwijsondersteuners die hem hebben doen besluiten om die niet op te nemen, wat het lid een gemiste kans vindt?

De daling in het aandeel studenten dat kiest voor een educatieve graduaatsopleiding of voor een pba kleuteronderwijs en lager onderwijs is verontrustend, zeker gezien het lerarentekort en de uitval tijdens de eerste jaren in het beroep. Heeft de minister een verklaring? Welke maatregelen plant hij om daartegen in te gaan?

Op het vlak van de minimumdoelen ligt er in het laatste jaar van de zittingsperiode nog veel werk op de plank: de minimumdoelen voor de eerste graad secundair onderwijs aanpassen volgens dezelfde uitgangspunten als die van de tweede en derde graad, de invulling van het zevende jaar gericht op hoger onderwijs, de ontwikkeling van nieuwe minimumdoelen voor het kleuter- en lager onderwijs en van specifieke doelen voor Nederlands in het kleuteronderwijs. Het lid maakt zich zorgen, want haast en spoed is zelden goed. Haar fractie vreest hetzelfde scenario als bij de eindtermen van het secundair onderwijs, waarin de pen vooral werd vastgehouden door de koepels. Die zorg werd naar aanleiding van de hoorzitting over de slechte PIRLS-resultaten ook gedeeld door Tim Surma. Het lid pleit voor een goede methodologische opbouw en de nodige tijd.

Zij heeft verder dezelfde vraag als Jean-Jacques De Gucht over de zin "Ik zal beslissen over de deelname van Vlaanderen aan TIMSS 2027." Wat betekent dat?

Het is belangrijk om de vinger aan de pols te houden. Welke elementen neemt de minister in overweging om deel te nemen aan TIMSS 2027?

De doelstelling van Leerpunt klinkt goed: "Leerpunt ontwikkelt en ontsluit een wetenschappelijk onderbouwde en praktijkgerichte kennisbasis over effectieve didactiek om lerarenteams te ondersteunen om hun eigen didactisch handelen te versterken en de leerwinst bij leerlingen te verhogen." De vraag is wat daarvan in de praktijk zal terechtkomen. Eind december 2022 werd Leerpunt opgericht. De huidige website is nog altijd een wordpress, terwijl de echte nog 'under construction' is. Er staan vooral veel vacatures op. In de BBT leest men dat het Leerpunt op kruisnelheid komt, wat het lid een overstatement lijkt. Wat zijn de verwezenlijkingen van Leerpunt tot nu toe? Wat is de focus?

In de BBT leest het lid: "Met het oog op het versterken van het evidence-informed werken, krijgen de PBD's vanaf 2024 geormerkte middelen om de samenwerking met de stichting Leerpunt te operationaliseren." Het lid vraagt toelichting bij die geormerkte middelen.

De minister liet in de pers een ballonnetje op over de modernisering van het secundair onderwijs, waarvan hij absoluut werk wil maken. Maar de precieze bedoeling is niet duidelijk. In de BBT staat: "Vanaf schooljaar 2024-2025 kunnen secundaire scholen alleen een nieuw structuuronderdeel inrichten als ze binnen de twee schooljaren minstens vijf leerlingen tellen op elke vestigingsplaats waarin het onderdeel wordt geprogrammeerd. Ik neem dit schooljaar een regelgevend initiatief om de studierichtingen die leiden naar knelpuntberoepen vast te leggen. Voor deze richtingen moet de norm van minstens vijf leerlingen binnen de drie schooljaren gehaald worden." Het lid ziet de rationalisering daarin niet. Is dat niet de maatregel uit OD33 die de minister hier nog eens verkoopt als nieuwe maatregel, namelijk een programmienorm van vijf leerlingen en geen behoudsnorm?

Wat duaal leren betreft, blijft haar fractie zich, samen met de Vlor, zorgen maken over de groep van dbso-leerlingen, omdat het vandaag voorliggende model onvoldoende flexibel is en in onvoldoende mensen en middelen voor begeleiding op maat voorziet. Plant de minister bijstellingen? De spreker wijst op het belang ervan in de strijd tegen de ongekwalificeerde uitstroom. Hoever staat de minister met het actieplan Vroegtijdig schoolverlaten? De deadline wordt altijd maar opgeschoven. Eerst was het juni 2022, dan september 2022, vervolgens juni 2023 en september 2023.

Vervolgens gaat Hannelore Goeman in op de Vlaamse toetsen. Als men kwaliteitsbewaking wenst, moet men zich bewust zijn dat de test zelf maar stap 1 is. Het blijft onduidelijk wat de bedoeling is en wie welke rol krijgt. Bekend is inmiddels dat de inspectie sneller naar scholen zal gaan waar een alarmbel rinkelt, maar het is het lid niet duidelijk hoe die inspectie moet aangeven hoe pedagogische begeleidingsdiensten of andere externe actoren daarop inpikken. Worden daarvoor extra middelen uitgetrokken? Waar staan die in de begroting?

De verplichte taalttest die anderstalige nieuwkomers normaal vanaf 1 september 2023 moeten afleggen, is nog niet gevalideerd of gestandaardiseerd. Volgens de ministers zou met vertegenwoordigers van het werkveld over de praktische modaliteiten een afsprakenkader zijn gesloten. Het lid wenst meer informatie. Er zou onderzocht worden of er geen negatieve implicaties zijn van digitale afname versus papieren afname. Voor niveau A2 is er een pilot geweest in het voorjaar, voor A1 zou dat ook moeten gebeuren. Wanneer zal die plaatsvinden?

De testafnames zijn zonder grote problemen verlopen, dankzij de gigantische inspanningen van alle centra, ten koste van een enorme impact op hun tijd en middelen. In het afsprakenkader staat nochtans dat de impact gemonitord zal worden.

Wat is de stand van zaken? Het lijkt de NT2-aanbieders logisch dat een dergelijke monitoring vanuit AHOVOKS gebeurt, volgens een aantal gelijke criteria, zodat de kosten goed in beeld worden gebracht. Het is belangrijk dat dat snel opgenomen wordt, maar concrete engagementen zijn er nog niet.

Verder sluit de spreker zich ook aan bij de vragen van Jean-Jacques De Gucht over de leerkrachten levensbeschouwing. Zij vraagt om mogelijk te maken dat het grote aantal niet-ingevulde uren wordt omgezet naar gewone lerarenuren.

Wat de Canon van Vlaanderen betreft, leest Hannelore Goeman in de BBT dat de commissie wordt voortgezet als een stichting Canon van Vlaanderen. De Vlor vraagt waarom het oprichten van een stichting opgenomen wordt in een ontwerp van programmadecreet en waarom voor de rechtspersoon van een stichting gekozen wordt. Op welk begrotingsartikel zullen de uitgaven voor de canon aangerekend worden? Hoeveel middelen zijn er in dat artikel? In hoeveel wordt er voorzien voor de stichting?

Eind oktober liep het huidige project 'Voorbeeldscholen in de begeleiding van cognitief sterk functionerende leerlingen' af. De vraag is hoe de minister daar verder mee aan de slag gaat.

Op pagina 103 van de BBT merkt Hannelore Goeman bij de investeringen in infrastructuur onderwijs heel wat verschuivingen op. De toelichting, die verwijst naar entertainment, opstart en andere sectoren, maakt het niet duidelijker voor het lid, dat uitleg vraagt over de bestemmingswijzigingen. Waaraan werden die middelen vroeger gegeven en hoe wordt de verschuiving verantwoord?

De organisatie van schoolsport MOEV heeft als doelstelling leerlingen uit het basisonderwijs te stimuleren om levenslang deel te nemen aan sport- en bewegingsactiviteiten. Op haar toelage wordt 500.000 euro VAK en VEK bespaard. Klopt dat? Kan de minister daar toelichting bij geven? Op welke manier garandeert de minister dat scholen voldoende inzetten op sport- en bewegingsactiviteiten?

1.3. Koen Daniëls

De fractie van *Koen Daniëls* stelt vast dat de minister de hele legislatuur standvastig is gebleven in zijn beleid. Het onderwijsbudget is toegenomen, hoe men het ook berekent. De minister blijft ook met concrete maatregelen inzetten op onderwijskwaliteit en het terugdringen van het lerarentekort.

Overall stelt het lid een niet aflatende inzet op het vlak van het Nederlands vast. Dat is terecht, want onvoldoende beheersing hypothekeert de onderwijsloopbaan en zet leerkrachten voor een vrijwel onmogelijke differentiatie. De inschrijving van 20 miljoen euro voor het inkopen van extra expertise door schoolteams noemt hij een belangrijke maatregel.

Ook de minimumdoelen zijn voor zijn fractie cruciaal. Die ambitie is immers in het belang van leerlingen en leerkrachten. Ook aan de ouders van kleuters moet het signaal gegeven worden dat inzetten op het Nederlands nodig is voor gelijke kansen. Hij stelt vast, wat de Vlaamse toetsen betreft, dat de scholen zelf geïnteresseerd zijn om te vernemen waar ze staan. Deelname en verwerking van de resultaten zijn eens te meer in het belang van de onderwijskwaliteit. Verder informeert hij naar de timing van Leerpunt.

Voor zijn fractie is elke maatregel die leerkrachten aantrekt een goede maatregel. Er zijn inderdaad verschillende maatregelen nodig, omdat die ene die alles oplost niet bestaat. Samen met de SERV is het lid tevreden met de recurrente extra middelen voor materiaalintensief studieaanbod in het secundair onderwijs. Ook de

verlenging van het lerarenplatform vindt hij een goede zaak. De verhoging van de werkingsmiddelen in het hoger onderwijs geeft een belangrijk signaal aan de instellingen, net als de recurrente werkingsmiddelen voor de opleidingen Geneeskunde en Tandheelkunde en die voor de versterking van de lerarenopleiding. Het akkoord dat is afgesloten met onderwijsverstrekkers en opleidingen komt niet te vroeg. Uitstromende leerkrachten moeten tijdens hun opleiding voldoende voorbereid worden over vakken, vakdidactiek en klasmanagement.

Bij OD 1.2 informeert Koen Daniëls naar het stappenplan in de uitrol van de nieuwe minimumdoelen in de eerste graad secundair en in het basisonderwijs.

Bij OD 1.3 waardeert hij de praktijkgerichte handvatten die door het OBPWO-onderzoek aangereikt zullen worden. Wat is het verband tussen Leerpunt en de Vlaamse toetsen? Wanneer wordt de evaluatie van de pedagogische begeleidingsdiensten uitgevoerd en afgerond?

Bij OD 1.6 waardeert zijn fractie dat de minister met zijn collega van Welzijn zal afspreken in welke mate dat domein ondersteuning biedt voor jongeren van wie het verblijf in een onderwijsinternaat verloopt in het kader van jeugdhulpverlening. Het lid neemt aan dat Helga Stevens de minister dankbaar is voor zijn kader voor tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Het lid is blij dat de minister nogmaals duidelijkheid heeft geschapen over de studierichtingen met te weinig leerlingen. De vrees dat bestaande opleidingen zouden verdwijnen, is niet terecht. De nieuwe bepaling gaat alleen over programmatie. De nieuwe bepaling is ook terecht, want hoe kan een school een nieuwe opleiding degelijk organiseren als zij geen vijf leerlingen haalt? De oproep aan scholen om ook met onderwijskwaliteit en personeelsbezetting rekening te houden bij hun plannen is terecht. De knelpuntberoepen zijn vooral arbeidsmarktgericht, maar er zijn ook richtingen die voorbereiden op doorstroming naar het hoger onderwijs, waar de sterke instroom blijkt op te drogen. Ook dat moet in de evaluatie worden meegenomen volgens het lid.

Bij de op zich terechte bepaling over de uitbreiding van de anciënniteit in de zijinstroom pleit Koen Daniëls voor een zeer duidelijke website over de verschillende vormen. Het lid erkent dat de doorlooptijd sneller moet, maar vraagt tegelijk aandacht voor de kwaliteit, met name op het vlak van de taalvoorwaarden in de gezondheidssector.

Is er al meer informatie over de proeftuinen? Zijn fractie waardeert de verdubbeling van de nascholingsmiddelen in het basisonderwijs en de verhoging met 50 procent in het secundair onderwijs. Hij roept de scholen op daar wijs mee om te gaan.

Wat het hoger onderwijs betreft, informeert de spreker wanneer de 360 graden-evaluatie verwacht mag worden. Verder is hij benieuwd naar de resultaten van de systeemaudit over de taalregeling. Bij de starttoetsen stelt hij de vraag of de resultaten kunnen teruggekoppeld worden naar de scholen waar de studenten vandaan komen. Tot slot ziet hij brood in de uitgaventoetsing met het oog op mogelijke bijsturing van het financieringssysteem.

1.4. Loes Vandromme

Loes Vandromme is positief over de stijgende lijn in de onderwijsbegroting, al is het verschil tussen de extra middelen voor basis- en secundair onderwijs wel opvallend. Hoe komt dat? Evenzeer opvallend is dat de personeelsleden van de CLB's wel in aanmerking komen voor de maatregel maar die in het dko, de centra voor volwassenenonderwijs en de basiseducatie dan weer niet. Zijn er aanwijzingen dat

het lerarentekort daar minder is? Indien niet, moet men dan niet overwegen om alle sectoren mee te nemen? Het lid vraagt ook in het algemeen blijvende aandacht voor het behoud van de zijinstromers.

Verder is haar fractie positief over de extra middelen voor de busbegeleiders, de extra administratieve ondersteuning en de extra werkingsmiddelen voor het volwassenenonderwijs. Is het in de basiseducatie mogelijk om de bezorgdheid over een substantiële vermindering van de werkingsmiddelen ten gevolge van de subsidieberekening op basis van een coronajaar weg te nemen met een eenmalige maatregel, aangezien er opnieuw meer leerlingen zijn?

Is het groeipad voor de versterking van het basisonderwijs uit het regeerakkoord gerealiseerd? Waarom is het kleuteronderwijs niet meegenomen in de extra middelen voor scholen met meer dan 50 procent NT2-leerlingen? Is het groeipad voor de lerarenloopbaan zoals afgesproken in het regeerakkoord voltooid? Hoe wordt ervoor gezorgd dat scholen buiten de grootstedelijke context met een hoog aantal leerlingen die thuis geen Nederlands spreken de nodige ondersteuning krijgen? Wie net geen 50 procent haalt, valt uit de boot.

De vraag waarom de asielmiddelen jaar na jaar ad hoc blijven, is terecht. Waarom raken ze niet geïntegreerd in de recurrente financiering? Inmiddels weet men dat de asielproblematiek geen uitzonderlijke situatie meer is.

De spreker waardeert de extra middelen voor de materiaalintensieve studierichtingen maar haar fractie blijft wel bezorgd over de opleidingen in het volwassenenonderwijs en het dko en vraagt om ook die noden te erkennen. Welke plannen heeft de minister op een overkoepelend niveau voor een staten-generaal om tso en bso in een positieve beweging op te nemen?

In duaal leren vraagt Loes Vandromme aandacht voor de doelgroep die nu uit de boot valt. Zij vraagt verduidelijking bij de uitbreiding van de extra middelen voor STEM naar zorg. Wie zijn de onderhandelaars die niet ingingen op het voorstel om bijkomende doelgroepen te bedienen?

Dat de leerladder niet is meegenomen in de extra middelen voor de lerarenopleiding en de engagementsverklaring, vindt zij een gemiste kans. Over de verlenging van het lerarenplatform is de spreker wel positief.

Wat Loes Vandromme niet terugvond in de BBT is de in de septemberverklaring aangekondigde extra injectie in het leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs. Waar zijn die begrotingsmiddelen wel te vinden?

Analyses van de Vlaamse toetsen zullen volgens de spreker niet evident zijn vanwege de hoge complexiteit. Het lid vraagt om specifieke aandacht voor de datageletterdheid, zodat men kan zien wat de leerwinst precies betekent. Zij maakt op dat punt een verbinding met het Leerpunt en wil graag vernemen welke middelen waarin geïnvesteerd zullen worden.

Wat de maatregel over de spookrichtingen betreft, informeert het lid hoeveel leerkrachten dan niet meer moeten worden ingezet. Ze mist ook een breder plan. Hoe geeft de minister incentives aan scholen om samen te werken?

Tot slot spreekt ze de hoop uit dat nog meer middelen worden vrijgemaakt om de directeurs als kapitein van het schip aan boord te houden. Wat is de stand van zaken over hun opleidingsprofiel?

1.5. Johan Danen

Johan Danen erkent dat er inspanningen gebeurd zijn op het vlak van de ondersteuning en de versterking van directeurs, maar scholen zijn dermate complexe omgevingen geworden dat nog meer nodig is, waarbij hij people management en ICT vernoemt.

Gaat het in de 0,7 miljoen euro extra voor de inspectie om de werving van tien bijkomende vte's? Het bedrag lijkt hem beperkt voor een substantiële sprong voorwaarts.

De minister wil nog altijd het tso en bso versterken maar wat doet hij structureel buiten her en der geld bijgeven? Volgens de fractie van het lid is daartoe eerder een masterplan nodig. Waarom worden geen extra middelen voor materiaalintensieve opleidingen gegeven aan het volwassenenonderwijs en het dko?

Ook voor hem is het een raadsel waarom de minister twijfelt over de deelname aan TIMSS. Welke overwegingen spelen daarin een rol?

Hoe kijkt de minister aan tegen de oproep voor een democratische school om iets te doen aan de te grote klassen en de beperkte sociale mix om de kwaliteit te verhogen?

Hoe zorgt de minister ervoor dat richtingen die vandaag weinig leerlingen kennen, versterkt kunnen worden door bijvoorbeeld samenwerking tussen de netten?

Wat doet de minister om de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag op school te versterken, zoals ook de Vlaamse Scholierenkoepel bepleit?

Dat een op drie zijinstromers binnen het jaar de school verlaat wordt geweten aan te weinig begeleiding, een cultuurschok en te grote klassen. Hoe kijkt de minister daarnaar? Dat bij de starters in de lerarenopleiding het aandeel studenten voor wie de lerarenopleiding niet de eerste keuze is elk jaar opnieuw stijgt, hoeft geen probleem te zijn, maar het lid denkt toch dat het op dat vlak beter kan.

De minister zet bij de professionalisering in de eerste plaats in op Nederlands en wiskunde, maar volgens het lid zijn ICT en mentaal welzijn even belangrijk.

In het basisonderwijs wordt het lerarenplatform verlengd maar waarom niet in het secundair onderwijs, waar de start van de job onzeker blijft? Een leerkracht heeft, minder dan vroeger maar nog altijd vaak, tijdelijke vakken van enkele uren in verschillende scholen.

Ook op het vlak van fysieke en mentale gezondheid zijn al dingen gebeurd maar is er meer nodig. Wat gaat de minister structureel doen? Bij elke nieuwe enquête blijkt het om een grote nood te gaan. Het lid hoopt dat de volgende Vlaamse Regering stappen vooruit zal zetten naar inclusief onderwijs, waarin zijn fractie sterk gelooft.

Het hoger onderwijs zegt, in weerwil van de goednieuwsshow van de minister, elk jaar honderden miljoenen euro's tekort te komen. Er komen extra miljoenen maar de structurele basisfinanciering blijft te wensen overlaten. Zijn fractie pleit dan ook voor structurele middelen in de plaats van jaarlijkse. Verder mist het lid een insteek over de graduataten, waarvan de grote noden nochtans bekend zijn. Hij waarschuwt dat scholen graduataten dreigen af te stoten, wat moet vermeden worden. Als er een derde opleiding Tandheelkunde komt, zullen daarvoor bijkomende middelen nodig zijn. Wat denkt de minister?

De minister heeft hier en daar een paar miljoen euro aan de studietoelagen toegevoegd, maar ze volgen de stijging van de levensduurte nog altijd niet. Dat moet en kan volgens zijn fractie beter.

Verder erkent Johan Danen de inspanningen voor de Digisprong, maar samen met de scholen maakt hij zich zorgen over wat komt. De huidige 130 miljoen euro zal niet volstaan om alle hard- en softwarenoden te lenigen. Wat dan?

Wat doet de minister tot slot om het Vlaams Partnerschap Levenslang Leren meer zuurstof te geven, om alle geesten in Vlaanderen mee te krijgen? Dat laatste is vandaag immers helaas nog niet het geval. Omdat het aanbod ingewikkeld blijft, hebben een aantal steden leerwinkels opgezet. Het lid zou graag zien dat leerwinkels in heel Vlaanderen worden uitgerold als onafhankelijke instanties waar iedereen met een leervraag terecht kan.

1.6. Jan Laeremans

Jan Laeremans wil weten hoeveel extra busbegeleiders worden aangesteld met de bijkomende middelen. Hij vraagt ook nadere toelichting bij de middelen voor AGODI en AGION die worden teruggedraaid. Wat bedoelt de minister met de adaptieve inzet van de KOALA-screening? Welke veranderingen heeft hij voor ogen? Wat wordt onderzocht in de wetenschappelijke evaluatie van CLIL? Worden de conclusies van eerder onderzoek geverifieerd of wordt deze keer ook gekeken naar de invloed op de beheersing van het vak zelf? Wat is de feitelijke invloed van de engagementen van de Kwaliteitsalliantie? Hoe wordt dat opgevolgd? Waar blijft het actieplan tegen ongekwalificeerd schoolverlaten?

Ook hij wil weten wat er gebeurd is met de nulmeting over de afkomst van leerkrachten. Wat is men van plan met de volgende monitoring? Wanneer is het planlastrapport klaar? Wat is de stand van zaken? Wanneer is de evaluatie van het omkaderingssysteem voor CLB's klaar? Wat is de stand van zaken in de monitoring van het nieuwe financieringssysteem voor het volwassenenonderwijs? Worden in het komende werkjaar extra bacheloropleidingen aangewezen waarin de starttoets wordt opgelegd? Welke en welke niet? Waarom?

1.7. Steve Vandenberghe

Steve Vandenberghe gaat in op het lerarentekort. Het aantal niet-ingevulde lessen in het basisonderwijs daalde in het gemeenschapsonderwijs met een kwart ten opzichte van vorig jaar. Volgens de minister is dat een reden om aan te nemen dat zijn beleid vruchten afwerpt. Het klopt dat soepelere vervangingen en betere voorwaarden voor zijinstromers mensen over de streep trokken om te kiezen voor het onderwijs. Dat is positief, maar het is maar een kant van de medaille. De andere kant toont dat scholen zelf lapmiddelen zoeken door leraren overuren te laten presteren en toont ook dat zorgcoördinatoren amper aan hun taken toekomen omdat ze tekorten in het team opvangen. Ook professor onderwijseconomie Kristof De Witte geeft aan dat de demografische verschuiving voor een verklaring zorgt. De druk zit vandaag vooral in het secundair onderwijs en in tegenstelling tot in het basisonderwijs kan men daar als leerkracht moeilijker switchen tussen vakken en graden. Toch was het tekort in september 2023 iets kleiner dan het tekort in september 2022.

In de begroting ziet het lid voor leraar-specialist in het basisonderwijs 14.909.000 euro en in het secundair onderwijs 17.241.000 euro ingeschreven staan. Heeft de minister zicht op het lerarentekort in de andere twee netten? Wordt het lerarentekort gemonitord? In welke regio's is het tekort momenteel het grootst? Zijn er al tussentijdse resultaten van de proefprojecten? Zijn er al mogelijke lessen geleerd die ook door andere scholen kunnen worden ingezet? Op de website van het

Ministerie van Onderwijs en Vorming valt te lezen dat wordt onderzocht of “pilot-projecten over (tijdelijke) mobiliteit met Vlaamse en lokale overheden mogelijk zijn”. Hoever staat het daarmee? Wat is het succes van het mandaat van leraar-specialist? Hoeveel leerkrachten hebben in oktober een dergelijke toelage gekregen?

Zijinstromers zijn cruciaal gebleken in de strijd tegen het lerarentekort, maar ze zijn niet zaligmakend. Ook zij hebben nood aan opleiding en begeleiding. Als ze toch het onderwijs verlaten, dan is het belangrijk dat men nagaat waarom en welke maatregelen er kunnen worden genomen om de uitval tegen te gaan.

De eerste stap is natuurlijk kwantificeren. Hoeveel zijinstromers hebben er nu precies het onderwijs binnen het jaar verlaten? In een reactie op schriftelijke vragen van leden van zowel de meerderheid als de oppositie, zegt de minister dat de analyses door het Agentschap voor Onderwijsdiensten nog moeten worden gemaakt. Nochtans is dat belangrijke beleidsinformatie over een van de grootste uitdagingen in het onderwijs, met name het lerarentekort.

Uit de omgevingsanalyse van het Departement Onderwijs en Vorming weet men dat 28 procent van de zijinstromers in het schooljaar 2019-2020 en 2020-2021 het schooljaar na hun intrede niet langer in het onderwijs actief is. Ter vergelijking: bij leerkrachten onder de dertig jaar zou de uitstroom 14,4 procent bedragen. Wat is de reactie van de minister op de uitstroom van 28 procent van de zijinstromers? Hoeveel zijinstromers in het schooljaar 2021-2022 en 2022-2023 zijn het schooljaar na hun intrede niet langer actief in het onderwijs? Wanneer wordt de studieopdracht die de minister heeft uitbesteed over de in- en uitstroom opgeleverd? Zijinstromers hebben door hun eerdere professionele ervaringen mogelijk andere noden dan jonge startende leerkrachten. Wordt onderzocht op welke manier men zijinstromers maximaal kan ondersteunen bij hun overstap?

In het licht van het op kruissnelheid komen van het bij de formatie besliste efficiënte beleid over de snellere vaste benoeming en het inperken van het aantal gedetacheerde leerkrachten binnen de pedagogische begeleiding (gedetacheerd vanuit het onderwijs, waardoor de loonkosten van de vervanger dus wegvallen voor het onderwijs), ziet men inderdaad een daling van het aantal gedetacheerden bij de PBD. Hoeveel gedetacheerde leerkrachten zijn er werkzaam bij het Ministerie van Onderwijs en Vorming. Het lid wil graag cijfers voor de periode 2019-2022. Bestaat ook daarvoor een krimpscenario? Het lijkt immers onlogisch om, gezien het lerarentekort, leerkrachten naar het ministerie te detacheren.

De snellere vaste benoeming is een besparingsmaatregel en brengt geld op. Wel moet Vlaanderen een responsabiliseringsbijdrage betalen aan de federale overheid in functie van het volume aan vastbenoemd onderwijspersoneel. Hoeveel heeft de snellere vaste benoeming van het onderwijspersoneel de Vlaamse overheid al opgebracht, rekening houdend met de responsabiliseringsbijdrage? Volgens De Morgen zou het alvast gaan om 26 miljoen euro per jaar.

Een Sint-Niklase zorgcoördinator trok enkele weken geleden aan de alarmbel en schreef een open brief. Momenteel zitten er 57 kinderen met een verstandelijke beperking in gewone scholen in Sint-Niklaas, omdat ze geen plaats hebben in het buitengewoon onderwijs. Scholen verschuiven de weinige zorguren om een-op-een of in kleinere groepen met hen te kunnen werken. De minister heeft al massaal ingezet op extra capaciteit in het buitengewoon onderwijs, maar het blijkt onvoldoende. Reguliere scholen hebben de mensen noch de middelen om kinderen met een beperking voldoende te ondersteunen. Daardoor stijgt de vraag in het buitengewoon onderwijs. Nog te vaak ziet men dat scholen wel willen, maar gewoon onvoldoende ondersteuning kunnen bieden. Alleen met voldoende middelen, tijd en echte ondersteuning in de klas kan men stappen vooruitzetten.

Wat is het antwoord van de minister op de zorgkreet van deze kinderen, hun ouders en hun leerkrachten? De minister gaf al aan de opdracht te hebben gegeven om het stijgende aantal leerlingen met een verstandelijke beperking (type 2) te laten onderzoeken. Wanneer wordt dat onderzoek opgeleverd? Zal de minister extra middelen vrijmaken om die leerlingen in het gewoon onderwijs te kunnen ondersteunen, dan wel een andere keuze maken?

In OD 3.1 leest het lid: "Ik voorzie in onderwijs voor kinderen en jongeren die in het gesloten aanbod Jeugdhulp (gemeenschapsinstellingen, voorzieningen veilig verblijf en het Vlaams detentiecentrum) verblijven." Tijdelijk onderwijs aan huis voor jongeren in veilig verblijf en in een Vlaams detentiecentrum is absoluut onvoldoende. Dat gaat over 4 uur per week, merkt Steve Vandenberghe op. De leerlingen hebben vaak geen thuischool meer (langdurig spijbelen, geschorst enzovoort), hebben ondersteuning nodig en vaak onderwijsloopbaanbegeleiding. Waarom voorziet de minister niet in een subsidie zoals DMOB?

Nog altijd zijn er kinderen die 4 uur of meer per dag op de bus zitten naar school. Ondanks de belofte van de Vlaamse Regering dat dat niet meer zou gebeuren, blijft het de realiteit. Vorig schooljaar leek er even beterschap. Toen konden kinderen die anders heel lang op de bus zouden zitten met taxivervoer naar school, maar dat werd teruggeschroefd. Het resultaat: kinderen, soms met zware zorgbehoeften, zitten urenlang op de bus. Dat is voor geen enkel kind goed, maar voor hen is het zelfs medisch onverantwoord.

Scholen zeggen dat het nog altijd heel moeilijk is om busbegeleiders te vinden. Geen busbegeleider betekent geen bus. De loon- en arbeidsvoorwaarden, met vroege en late shifts, zijn dan ook niet aantrekkelijk. In 2022 werd het loon van de busbegeleiders wel verhoogd met 1,1 procent en ze krijgen ook een hogere eindjaarvergoeding.

Bij de begrotingsopmaak 2023 werd in 10.000.000 euro extra voorzien voor extra busbegeleiders, in navolging van de extra middelen voor De Lijn om meer bussen voor het buitengewoon onderwijs in te leggen. In die middelen werd voorzien vanaf september 2023 en ze komen in 2024 op kruissnelheid: een vermeerdering van 6.667.000 euro. Op welke manier tracht de minister tegemoet te komen aan het tekort aan busbegeleiders? Heeft de minister een idee hoe groot het tekort is? Bij VDAB staan momenteel 188 vacatures voor busbegeleider open. Klopt dat? Wat is de stand van zaken in de pilootprojecten en het uit te werken stappenplan naar een hervormd en duurzaam kader voor het leerlingenvervoer? Hoe evalueert de minister het nieuwe portaal Leerlingenvervoer van AGODI dat het leerlingenvervoer beter moest stroomlijnen?

Het lid citeert nogmaals uit de BBT: "Ik gebruik het kernprofiel over schoolleiderschap om samen met de onderwijsverstrekkers en hogeronderwijsinstellingen te bekijken hoe hun opleidingen aan het kernprofiel aangepast kunnen worden en hoe men degelijke opleidingstrajecten voor schoolleiders – waarin alle elementen van goed hr-beleid vervat zitten – kunnen uitrollen." Wat is de stand van zaken? Komen er netoverschrijdende opleidingstrajecten voor schoolleiders?

1.8. Arnout Coel

Arnout Coel gaat in op de doelstelling over de aanpak van het capaciteitstekort en de investeringen in schoolinfrastructuur. Deze legislatuur werd een recordaantal middelen vrijgemaakt maar de realisaties op het terrein werden geconfronteerd met opeenvolgende uitdagingen in de bouwsector, waarbij hij de coronacrisis, de vertraging in de levering van materialen, de grondstoffenkosten en de renteverhoging voor de eigen financiering vermeldt. Een en ander maakt het meer dan ooit noodzakelijk om efficiënt met de middelen om te gaan.

Het lid is dan ook blij met de aangekondigde capaciteitsmonitor en de opvolging van de realisatie bij al toegekende middelen met het oog op eventuele heroriëntatie. Hij neemt aan dat het in dat laatste geval gaat om projecten waarvan definitief vaststaat dat ze niet zullen worden gerealiseerd en niet om andere waarin al uitgaven zijn gebeurd maar die vertraagd zijn. Wat is in dat verband de stand van zaken in Brussel? Hoe staat het met de samenwerking met de VGC? Zitten alle dossiers op schema? Goed is ook dat de alternatieve financiering doorloopt, waarbij het lid de huursubsidies vernoemt. Welk percentage van de vastgelegde projecten zal volgens de minister gerealiseerd worden en welk aandeel zal geheroriënteerd moeten worden?

Wat het inschrijvingsrecht betreft, informeert de spreker of, in vergelijking met vorig jaar, meer of minder scholen hebben aangegeven met een aanmeldingssysteem te willen werken. Hoeveel willen er werken met het systeem van de overheid en hoeveel vragen subsidies voor hun eigen systeem? Zijn er verschuivingen?

Bij OD 4.6 vraagt Arnout Coel hoeveel bijkomende middelen worden ingezet voor de reguliere investering in verduurzaming. Hoe en met hoeveel middelen wordt het luchtkwaliteitsfonds gefinancierd? Welke realisaties beoogt men daarmee?

1.9. Hilâl Yalçın

Hilâl Yalçın focust op diversiteit. Ze was enigszins teleurgesteld dat daarover niet veel in het regeerakkoord stond, al streeft men wel naar een lerarenkorps dat de maatschappij beter weerspiegelt zowel wat geslacht als achtergrond betreft. Het lid verwacht dat daar in het laatste jaar van de zittingsperiode niet veel meer van in huis zal komen. Of vergist zij zich en heeft de minister wel nog grootse plannen? Het enige wat ze in de BTT terugvindt bij actie 3.1 van het Horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan is de focus op monitoring van de diversiteit en meer bepaald de actualisering van die monitoring over de herkomst van leerkrachten. Nochtans zou een dergelijke diversificatie wel een antwoord kunnen bieden op de actuele vraagstukken van radicalisering en polarisering. Het lid betreurt dat daar niet meer mee gedaan is.

1.10. Kathleen Krekels

Kathleen Krekels wil weten op welke manier het project Veilig online aandacht zal besteden aan het buitengewoon onderwijs. Wat houdt dat precies in? Wanneer mag men de aanbevelingen van de commissie Samenleving en de Vlor over het onderzoeksrapport relationele en seksuele opvoeding in het buitengewoon secundair onderwijs verwachten? Is het rapport zelf al openbaar?

Wat radicalisering en polarisering betreft, informeert het lid of het systeem met referentiepersonen goed heeft gewerkt in de afgelopen periode. Zijn ze nog actief en spelen ze kort op de bal? Zijn ze voldoende bekend en worden ze effectief aangesproken? Zijn er organisatorische verschillen tussen de netten en tussen stedelijke en landelijke gebieden? Hoe volgt de minister een en ander op? Ze wil ook specifiek weten bij actie 4.6 van het actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie, of er nog grote problemen zijn met de instroom van teruggekeerden. Kijken risicjongeren naar hen op? Worden ze in het oog gehouden? Wat houdt de nieuwe beheersovereenkomst met het netwerk van islamexperts in?

Kathleen Krekels vermeldt nogmaals dat haar fractie het werk van de minister op het vlak van taalkennis en -vaardigheid Nederlands apprecieert. Wordt de 20 miljoen euro voor concentratiescholen al vanaf januari 2024 ingezet of pas volgend schooljaar? Dat scholen die naar eigen goeddunnen kunnen inzetten, vindt het lid prima, maar ze peilt wel naar de controle op de effectiviteit.

Wat is de exacte opzet van het wetenschappelijk onderbouwde screeningsinstrument? Wie ontwikkelt het en hoe verhoudt het zich tot KOALA? Wat zijn het budget en de timing? Is de aanbesteding al gebeurd van het onderzoek naar de perceptie van leerkrachten in het eerste leerjaar over de taalbeheersing van hun leerlingen? Ook daarbij informeert ze naar het budget, de timing en de exacte bedoeling. Is de eventuele differentiatie van KOALA voorwerp van de evaluatie of van een specifiek onderzoek of wordt eerst gewacht op dat van de onderwijsinspectie over de evolutie van de leerlingen? Wat is de precieze volgorde van de aanpak? Bij de focus op het taalbeleid die van de inspectie gevraagd wordt, informeert ze of die ook samenwerkt met de Taalunie, die in haar actieplan pleit voor duidelijke criteria op dat vlak.

Bij de stijging van de middelen voor nascholing, die ze vanzelfsprekend waardeert, vraagt Kathleen Krekels naar de prioritaire thema's. Wordt de huidige keuze voor onder meer taalintegratietrajecten verlengd? Wordt nog iets anders qua taal vooropgezet of komt er een andere focus?

Gaan scholen effectief aan de slag met de EDUbox Lezen die de VRT ontwikkelde? Hoe gaan ze om met de materialen van de verschillende EDUboxen in het algemeen? Wordt er voldoende gebruikgemaakt van dat sterke materiaal?

Bij de door haar geapprecieerde inzet op excelleren vraagt ze een stand van zaken over de verschillende initiatieven, meer bepaald hun timing, budget en voortgang. Een andere stand van zaken die het lid wil kennen, is die van de aangekondigde flexteams van Leerpunt om scholen bij te staan in hun taalbeleid. Wat mag verder verwacht worden van hun timing en financiering? Wat is de stand van zaken in het charter Nederlands op de speelplaats voor de onderwijsverstrekkers? Welke initiatieven komen er op het vlak van ouderlijke betrokkenheid?

Heeft zij goed begrepen dat de middelen voor de stichting Canon van Vlaanderen recurrent zijn? Blijven die wel of niet beperkt tot de verdere uitwerking van de originele opdracht?

Past de beoogde regeling met Welzijn over de ondersteuning van onderwijsinternaten binnen de decretale voorwaarden voor de opname in internaten van kinderen die ondersteuning behoeven? Of heeft de minister de intentie om extra onderwijsmiddelen in te zetten?

Wat de beleidsevaluatie van het dko betreft, vraagt het lid of de minister weet heeft van de overblijvende technische vragen in de aanvraagdossiers voor Kunstkuur, dat op zich wel zeer gewaardeerd wordt.

Hoe pakt de minister het concreet aan om de prioriteiten onderwijskwaliteit en levenslang leren onder de aandacht te brengen tijdens het Belgische voorzitterschap van de EU? Wat is de stand van zaken in de memorandums of understanding om de verworvenheden van Erasmus+ te behouden na de Brexit?

Mag de uitwerking van een juridisch kader voor hybride onderwijs in het dko nog deze legislatuur verwacht worden of is dat iets voor een verdere toekomst? Zijn er verschuivingen van de kredieten voor voordrachtgevers naar die voor leeractiviteiten op maat? Wordt specifiek gezocht naar mensen voor dat laatste?

Wat radicalisering en polarisering betreft, vraagt het lid hoe leerkrachten levensbeschouwing gevoed worden op het vlak van omgaan met de actualiteit, waarbij ze de recente aanslag en het conflict in het Midden-Oosten vermeldt. Neemt de inspectie het evenwichtige karakter van die omgang op in haar controle?

Dat de minister meteen twee onderzoekopdrachten lanceerde in het kader van het Leersteundecreet, vindt ze heel belangrijk want het komt erop aan kort op de bal te spelen, anders dan bij het M-decreet. Wat is hun opleveringstermijn?

Wat waren de voornaamste bevindingen van de evaluatie van het project Hoge Doelen in het hoger onderwijs? Het lid is ook blij dat het project Voorbeeldscholen zo goed loopt.

Is het mogelijk om in afwachting van een decreet de gebieden van de sterkwerkende proefprojecten voor leerlingenvervoer uit te breiden?

Verder bepleit Kathleen Krekels de opvolging van de cijfers voor vroegtijdig schoolverlaten en thuisonderwijs voor makkelijk lerenden, met het oog op de gewenste terugkeer naar het reguliere onderwijs.

Wat betreft Nederlands in het hoger onderwijs blijft haar fractie voorstander van een evenwicht tussen internationalisering enerzijds en onderwijskwaliteit en democratisering anderzijds. Hoeveer staat de vorig jaar ingevoerde uitwerking van een eigen opvolgsysteem door de hogeronderwijsinstellingen? Is er een steekproef uitgewerkt? Wat waren de eerste resultaten?

1.11. Thijs Verbeurgt

Thijs Verbeurgt gaat in op de luchtkwaliteit. De minister zegt in de BBT dat investeringen in luchtkwaliteit versneld aan bod komen bij zijn administratie. Bij infrastructuur stelt hij: "Ik investeer via het Luchtkwaliteitsfonds blijvend en structureel in luchtkwaliteit." Hoe gaat de genoemde versnelling in haar werk? Het onderzoek van VITO over luchtkwaliteit in scholen is afgerond en bevestigt wat zijn fractie al jaren heeft bepleit, namelijk dat betere lucht zorgt voor minder zieke kinderen en voor betere leerprestaties. Elke school heeft inmiddels wel een CO₂-meter, maar luchtkwaliteit moet ook ingebouwd worden in de infrastructuur. Kan de minister zijn aanpak concretiseren?

De bijkomende middelen voor het hoger onderwijs vormen een goede zaak, want het hoger onderwijs vraagt er al lang naar, na legislaturen van besparingen, ook al compenseren ze niet alles.

Heeft hij de BBT op pagina 75 juist begrepen en zullen de kliks in 2024 volledig worden doorgevoerd? Verder heeft de demografische golf van de voorbije jaren, die in opeenvolgende niveaus tot infrastructuurinvesteringen heeft gepocht, het eerste jaar hoger onderwijs bereikt. Dat blijkt ook uit de omgevingsanalyse van het Departement Onderwijs en Vorming. Tussen 2023 en 2030 mag men een groei van de studentenpopulatie verwachten. Hoe kijkt de minister daarnaar? Welke lessen vallen te trekken uit de omgang met de golf in het leerplichtonderwijs, zowel wat infrastructuur als werkingsmiddelen betreft?

Wat het volwassenenonderwijs betreft, geeft het GO! aan te betreuren dat de bijkomende middelen voor de asielproblematiek in het volwassenonderwijs opnieuw niet geïndexeerd worden en dat men helaas moet vaststellen dat het aanvullende middelen blijven, die de CVO's al sinds 2016 toegekend krijgen. Hoe staat de minister tegenover een structurele verankering?

Tot slot vraagt het lid toelichting bij het blijkbaar Europese Project LLL Community Flanders, waarvoor zowel in loonkosten als werkingsmiddelen is voorzien.

1.12. Karolien Grosemans

Karolien Grosemans dankt de minister voor zijn verwezenlijkingen in de afgelopen zittingsperiode. Het werk is niet af maar de kentering is ingezet.

Scholen signaleren haar een interessant graduaatsprofiel voor technische ICT-coördinatoren, waarvoor momenteel alleen bachelors en masters betaald kunnen worden. Ziet de minister een oplossing?

Wanneer mag het planlastrapport van de inspectie verwacht worden?

Het ambt van leraar-specialist vindt de spreker bijzonder interessant, omdat hij de hele school ondersteunt. Schoolleiders onderschrijven het nut maar zijn wel bang voor de reacties binnen hun lerarenteam. Kunnen zij geholpen worden? Zijn er goede praktijken om die keuze aan te pakken? Werkt men daarin met een functiebeschrijving? Laat men de leerkrachten een opleiding volgen? Wordt er samen met het schoolbestuur beslist? Volgens het lid kan advies over de objectivering van het proces ervoor zorgen dat effectief voor de leraar-specialist wordt gekozen.

Tot slot herhaalt ze haar eerdere oproep voor een rationalisatieoefening in het volwassenonderwijs. Van de 4148 opleidingen in 2020-2021 waren er 73 met een cursist en 366 met vijf of minder cursisten.

2. Antwoorden van minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* beantwoordt de vragen van de leden thematisch.

2.1. Transversale, horizontale en overkoepelende strategische doelstellingen.

2.1.1. *Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2020-2024 – Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan*

Veilig Online is een initiatief van de Gezinsbond en Child Focus, dat gefinancierd wordt vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Daarmee worden ouders versterkt in de mediaopvoeding van hun kinderen. Dat gebeurt via interactieve vormingsmodules die als een ouderavond in scholen worden georganiseerd. De organisatoren hebben aparte modules voor kwetsbare gezinnen. Child Focus ontwikkelde bovendien een online educatief platform dat zich richt naar jongeren met een autismespectrumstoornis en/of een verstandelijke beperking, en naar de professionals die hen begeleiden.

2.1.2. *Horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan – Strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden – Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld*

Er is een onderzoek geweest over relationele en seksuele vorming in het buitengewoon secundair onderwijs, zegt de minister. De Vlor en de Commissie Onderwijs en Samenleving formuleerden aanbevelingen naar aanleiding van dat onderzoek. Die worden besproken in de commissie Onderwijs en Samenleving van de Vlor op 28 november 2023. Het rapport zal worden verspreid via de communicatiekanalen van het Departement Onderwijs en Vorming eens het Agentschap Binnenlands Bestuur de link heeft doorgegeven. Het rapport kan al online gevonden worden via de volgende link: <https://research.ugent.be/web/result/project/30cb5552-8172-44b3-b436-91837210882a/output/nl>.

2.1.3. *Actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie*

Wat betreft de rol van referentiepersonen in het actieplan, zegt de minister dat binnen elke onderwijskoepel, CLB-net en GO! nog altijd referentiepersonen radicalisering actief zijn. Eventuele uitbreiding wordt bekeken. Belangrijk is dat zij zelf een netwerk vormen en over de grenzen van de netten heen regelmatig samenkomen om hun ervaringen te bespreken. Daaruit is de melding van extra radicalisering en problematisch gedrag voortgekomen.

Het coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse volgt de terugkeer op van minderjarigen uit Syrië of Irak die een band met België hebben. OCAD maakte afspraken met het parket, het IVA Opgroeien en het Departement Onderwijs en Vorming over de opvolging van minderjarige teruggekeerden. Hun opvolging en begeleiding gebeurt in eerste instantie onder coördinatie van de betrokken consulent van de jeugdrechtbank. Volgens de afspraken worden ook de onderwijsactoren betrokken. Als er nog geen duidelijkheid is over de school of de onderwijskoepel, gebeurt de afstemming in eerste instantie met het aanspreekpunt radicalisering binnen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Zodra er wel een keuze is voor een school of een onderwijskoepel, wordt verder afgestemd met de betrokken referentiepersoon radicalisering en polarisering. Zij ondersteunen ook de school in de begeleiding van die kinderen en de communicatie met de ouders.

2.2. Overkoepelende strategische doelstelling 1: De onderwijskwaliteit verhogen

2.2.1. *OD 1.1 De taalkennis en taalvaardigheid Nederlands verhogen*

Het hoeft geen betoog dat de minister de kennis van het Nederlands essentieel acht om deuren te openen en als kansenmotor. Die boodschap moet krachtig uitgedragen worden en men mag er geen twijfel over laten bestaan dat dit voorgaat op al de rest, en wel vanaf de kleuterklas, waarbij hij de KOALA-test vermeldt. Er is overigens ook 12 miljoen euro uitgetrokken om bij te spijkeren als dat nodig blijkt. De test wordt voortaan ook digitaal aangeboden en wel spelenderwijs op maat van de kinderen.

De focus op Nederlands en wiskunde in de nieuwe minimumdoelen in het secundair onderwijs wordt doorgetrokken in de herziening van die in het basisonderwijs. Daar wordt nog iets verder gegaan en wordt gevraagd om ze zo te herformuleren dat minstens de helft van de lestijd wordt gespendeerd aan die domeinen. Wat de Vlaamse Regering betreft is dit schooljaar wel degelijk het schooljaar van het Nederlands, zij het zeker niet het enige.

De minister plant in het voorjaar ook een onderzoek naar de ervaringen van de leerkrachten in het eerste leerjaar met de effecten van de KOALA-test en de daaraan gekoppelde taalintegratietrajecten in het derde jaar kleuteronderwijs.

Er is al een commissie gestart met de ontwikkeling van minimumdoelen kleuter- en lager onderwijs. Er bestaat een akkoord binnen de Vlaamse Regering en met de onderwijsverstrekkers om ook in het kleuteronderwijs op groepsniveau te bereiken minimumdoelen in te voeren, gebaseerd op woordenschat en luistervaardigheid.

De minister vindt persoonlijk dat klassenraden bovendien moeten kunnen zeggen dat zij het niet raadzaam vinden dat een kind start in het eerste leerjaar. Zij zullen dat volgens hem ook nooit onbezonnen doen en verdienen dat vertrouwen. In de schoot van de Vlaamse Regering is over dat punt evenwel nog geen akkoord bereikt.

Als vastgesteld wordt dat een school de minimumdoelen herhaaldelijk niet haalt, is daarvoor de onderwijsinspectie en de ondersteuning door de pedagogische

begeleidingsdiensten beschikbaar, dan wel een externe instantie, naast de extra ondersteuning via flexteams en het Leerpunt.

Ook bij de instroom in het secundair onderwijs is de taalvaardigheid Nederlands van leerlingen een aandachtspunt. Elke leerling die voor het eerst instroomt, wordt verplicht onderworpen aan een taalscreening Nederlands. Op basis van die taalscreening beslist de school of extra maatregelen nodig zijn voor taalvaardigheid. Scholen hebben daartoe verschillende hefbomen: het organiseren van inhaallessen Nederlands, het aanbieden van flexibele trajecten of een leerling verplichten om enkele uren extra Nederlands te volgen boven op het wekelijkse lessenrooster. Om secundaire scholen te ondersteunen in het vormgeven van taalintegratietrajecten voor leerlingen met taalnoden, werden een praktische inspiratiegids en een website ontwikkeld.

Ook de formule van OKAN blijft behouden. Via het Leesoffensief werd geïnvesteerd in de opmaak van rijke teksten voor de OKAN- en OAN-leerlingen in samenwerking met Vocvo-Wablieft. Het gaat om vijf boekjes en bijbehorend didactisch materiaal, dat is ontwikkeld in functie van de doelgroep. Zij worden op een studiedag op 1 december 2023 gelanceerd.

Voor de taalremediëring bij kleuters werd in 12 miljoen euro voorzien. Om de lagere en secundaire scholen extra te ondersteunen in de taalremediëring Nederlands voorziet de minister in nog eens 20 miljoen euro. De middelen zullen worden toegekend op basis van het kenmerk 'thuis taal niet-Nederlands'. Scholen die gemiddeld meer dan 50 procent leerlingen met thuis taal niet-Nederlands hebben, krijgen extra middelen voor taalintegratie. Verder wordt niet specifiek bepaald welke trajecten gevolgd moeten worden. De scholen zijn vrij om te kiezen tussen extra mensen of de aankoop van externe expertise voor de besteding van ongeveer 250 euro per leerling per jaar.

Er werden ook enkele detailvragen over de berekening gesteld. Daarvoor wordt gebruikgemaakt van leerlingenkenmerk 3, dat sinds 2008 gebruikt wordt voor de berekening van de werkingsmiddelen op basis van de socio-economische leerlingenkenmerken. De definitie van die indicator is duidelijk in de regelgeving opgenomen.

Het buitengewoon onderwijs is niet meegenomen, omdat dat momenteel geen werkingsbudget op basis van de leerlingenkenmerken kent. Het krijgt al een ruim budget, zowat drie keer meer per leerling dan in het gewoon onderwijs.

Een andere maatregel binnen het offensief Nederlands wordt gevormd door de structurele verankering van de zomerscholen, waarvoor ook in een structureel budget is voorzien samen met Binnenlandse Aangelegenheden en de lokale besturen (10 miljoen euro).

Naast remediëren is het ook van belang om in te zetten op excelleren, wat onder andere gebeurt via de excellentiefondsen, waarin eens te meer aandacht is voor het Nederlands. De organisatie van wedstrijden allerhande wordt ondersteund. De minister vermeldt de taaltrofee Nederlands, een wedstrijd van de lage landen; Duik in Taal, georganiseerd door het Vlaams Talenplatform; een groot dictie voor het zesde leerjaar; acties van het Leesoffensief en projecten over debatteren.

Ook de partners van de Kwaliteitsalliantie zijn bereid om verder na te denken over optimale leermiddelen die mee het verwerven van de verschillende aspecten van het Nederlands ondersteunen en niet alleen oog hebben voor invulboeken.

Via de monitoring van de KOALA-resultaten en via de Vlaamse toetsen wil de minister zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs voor Nederlands

een vinger aan de pols houden. In de toekomst zullen meerdere meetinstrumenten voorhanden zijn waarmee men kan meten hoe de kennis van Nederlands (en wiskunde) evolueert, en die ook de gelegenheid bieden om sneller dan voorheen in te grijpen waar nodig, op macro- dan wel op microniveau. Daarnaast geeft de minister de onderwijsinspectie de opdracht om gericht door te lichten en ook het taalbeleid als thema mee te nemen, zowel bij doorlichtingen als bij de tussentijdse voortgangsbezoeken. De onderwijsinspectie zal bovendien samenzitten met de Taalunie om de adviezen van de Taalunie en de Taalraad mee te nemen.

De voorbije jaren heeft de minister ook middelen geïnvesteerd in de professionalisering van leraren en schoolteams, onder andere via de initiatieven Prioritaire Nascholing en de versterking van het Nederlands. Met de recente begrotingsaanpassing werd het nascholingsbudget van basis- en secundaire scholen nog substantieel verhoogd. Zo is het budget voor het basisonderwijs verdubbeld en komt er in het secundair onderwijs 50 procent bij. De minister vraagt wel om die middelen prioritair te besteden aan de essentie, dus het Nederlands. Ook de EDUbox Lezen die VRT opstelt, kadert in die professionalisering.

Weldra wordt de Stichting Leerpunt officieel gelanceerd met als doel om scholen/leraren te versterken in methodes die hun effectiviteit bewezen hebben. Daarbij zal uiteraard ook sterk ingezet worden op didactiek en taaldidactiek. De minister is ervan overtuigd dat Leerpunt aan het onderwijsveld moet aanreiken wat werkt en waar men concreet op het terrein mee aan de slag kan, dus geen nieuwlichterij of geëxperimenteer.

Omdat ouders een cruciale partner zijn, moet de ouderlijke verantwoordelijkheid meer aan de orde komen. Een kind heeft pas gelijke onderwijskansen als het goed Nederlands kent. Toch moet men vaststellen dat een derde van de kinderen in het vierde leerjaar na schooltijd niet meer in contact komt met het Nederlands. Kinderen bij wie dat wel het geval is, presteren, onafhankelijk van hun thuistaal, beter in het onderwijs. Het komt er dan ook op aan de boodschap te geven dat men meer aan de slag moet met het Nederlands. Nederlands dient dan ook de maatstaf te zijn op de speelplaats, bij oudercontacten en bij schooluitstappen. Kinderen hebben net als op andere gebieden duidelijke afspraken nodig op dat vlak.

De lijn Nederlands wordt ook voortgezet in het hoger onderwijs, waar maatregelen genomen worden om het taalbeleid te versterken. De minister heeft starttoetsen en remediëringstrajecten ingevoerd. De instellingen krijgen er sinds vorig jaar jaarlijks meer dan 2 miljoen euro bij om die verplichte remediëring aan te bieden. Voor de lerarenopleiding zijn ze vanaf dit academiejaar verplicht en bindend. Bovendien is er net een engagementsverklaring gesloten met het hoger onderwijs, waarin ook een engagement genomen wordt om in de lerarenopleiding de vakdidactiek te versterken.

Ook onderzoek vormt een onderdeel van het taaloffensief. De oproepen daarvoor zijn nog in volle voorbereiding. De minister kan dan ook nog geen exacte ramingen of tijdspaden meegeven, wel in welke richting gedacht wordt.

Wat taalscreening betreft, is het belangrijk om scholen een goed overzicht te bieden van de instrumenten die vandaag al beschikbaar zijn om de taalcompetentie van hun leerlingen op te volgen en hoe ze deze kunnen inzetten binnen een breder talen- en evaluatiebeleid. Er bestonden daarvoor toolkits breed evalueren, maar die zijn intussen verouderd. Het is dan ook in eerste instantie belangrijk om de toolkits te actualiseren. Dat biedt de opportuniteit om blinde vlekken invulling te geven. Nadien kan gekeken worden in welke mate er nieuwe instrumenten moeten worden ontwikkeld. Ook de SALTO-toets, AVI, spellingstests en toetsen vanuit Nederland worden daarin meegenomen. Daarnaast leeft ook de vraag naar een kwalitatief leerlingvolgsysteem voor taalcompetentie voor het basis- en secundair

onderwijs. Maar dat vraagt nog enig denkwerk, of mogelijk eerst een haalbaarheidsstudie, geeft de minister mee.

Voor het antwoord op de vraag wie dat alles zal stroomlijnen, waarbij de minister ook verwijst naar de aanbeveling daarover van de Taalraad, gaat hij ervan uit dat daar verschillende partners hun verantwoordelijkheid moeten opnemen. Zijn administratie is het eerste aanspreekpunt om in te staan voor de coördinatie. Leerpunt kan de wetenschappelijk onderbouwde input leveren. Daarnaast hebben ook alle andere spelers in het veld, zoals de onderwijsverstrekkers, de PBD's, de hogescholen, universiteiten en scholen, hun verantwoordelijkheid. De minister roept op om samen grote stappen vooruit te zetten en de cijfers van PIRLS en PISA te keren.

Daarop gaat hij nader in op het Nederlands in het hoger onderwijs. Aan de universiteiten worden alleen maar educatieve masteropleidingen ingericht. De voorwaarde om te mogen instromen, is het bezitten van een academische bacheloropleiding. Dat gegeven garandeert een voldoende kennis van het Nederlands, met name beheersing van de Nederlandse taal op academisch niveau.

Het bestek van het onderzoek over CLIL is publiek. Via dat onderzoek wil de minister vooral in kaart brengen of er verschillen zijn in prestaties tussen leerlingen die wel en niet CLIL volgen, waarbij hij in het bijzonder het effect van zelfselectie vermeldt. De gunningsprocedure loopt.

2.2.2. OD 1.2 Eindtermen scherp, duidelijk en uitdagend formuleren

Wat de minimumdoelen betreft, zijn zowel de ontwikkelcommissies voor de eerste graad secundair onderwijs als voor het basisonderwijs aan het werk. De minister laat zich niet op een timing vastpinnen. Het belangrijkste criterium is de kwaliteit van het geleverde werk.

Bij de Canon van Vlaanderen benadrukt hij dat de onafhankelijke werking van de experts altijd gerespecteerd is. Dat geldt ook voor de toekomstige werkzaamheden. Daaruit is de vraag voortgekomen om dat te verankeren in een stichting. Het zijn de leden van de huidige Commissie Canon van Vlaanderen die voor die rechtsfiguur gekozen hebben. De middelen voor de stichting zullen worden aangerekend op begrotingsartikel FB0-1FGD2GK-WT. Er werd voor gekozen om de oprichting als autonome bepaling op te nemen in het programmadecreet. De stichting zal een subsidieaanvraag indienen voor de uitvoering van haar werkzaamheden. Op grond daarvan zal de regering een budget uittrekken. Hij merkt op dat de stichting spaarzaam werkt om zo min mogelijk afhankelijk te zijn van subsidies met het oog op maximale onafhankelijkheid.

2.2.3. OD 1.3 Kwaliteit opvolgen via gevalideerde, gestandaardiseerde en genormeerde proeven

De formulering in de BBT over de deelname aan TIMSS kwam er omdat de internationale organisatie die TIMSS 2027 organiseert nog geen uitnodigingen heeft rondgestuurd. De minister verwacht een dergelijke uitnodiging in het voorjaar van 2024. Hij kan pas zeggen dat hij ingaat op een uitnodiging op het moment dat die hem bereikt heeft. Pas dan kan hij een beslissing nemen, al gaat hij ervan uit dat de deelname voortgezet zal worden.

Het afgelopen jaar heeft het team van Leerpunt hard gewerkt om alles klaar te krijgen om binnenkort de eerste materialen voor het onderwijsveld klaar te hebben. De focus van het werk van de afgelopen maanden lag vooral bij de operationele start van Leerpunt: een kantoor zoeken, personeel in dienst nemen, een sociaal secretariaat aanstellen, een website laten ontwikkelen en contracten afsluiten met EEF in Engeland en NRO in Nederland. Leerpunt heeft daarnaast ook

gewerkt aan de beleidsplannen met daarin de inhoudelijke strategische en operationele beleidslijnen voor de komende jaren. Men heeft een gebruikerscommissie en een wetenschappelijke commissie geïnstalleerd om te adviseren over respectievelijk de relevantie en bruikbaarheid en de wetenschappelijke kwaliteit van het werk van Leerpunt.

In de eerste plaats zal Leerpunt de onderwijspraktijk versterken door wetenschappelijk onderbouwde kennis over effectieve didactiek te ontsluiten. Het geeft aan welke didactiek werkt en welke studies dat staven. Die kennisbasis wordt toegankelijk gemaakt en verder in het onderwijs geïmplementeerd door intensieve samenwerking met onder andere de lerarenopleidingen en de pedagogische begeleidingsdiensten. Voor die samenwerking krijgen de PBD's geormerkte extra middelen. Concreet wordt van de PBD's verwacht dat zij scholen ondersteunen bij het aan de slag gaan met wetenschappelijk onderzoek in de praktijk. Op hun beurt zullen de PBD's op onderbouwde wijze ondersteund worden door Leerpunt.

Daarnaast heeft Leerpunt 6 miljoen euro gekregen voor de ondersteuning van scholen bij het opzetten van brede basiszorg en verhoogde zorg. Het beleidsplan wordt momenteel afgewerkt en binnenkort worden de eerste acties uitgerold.

De Vlaamse toetsen zijn een startpunt voor schoolontwikkeling. Elke school krijgt feedback over haar resultaten en kan die informatie gebruiken in het interne schoolbeleid. Het dashboard zal heel wat gegevens bevatten zoals vaardigheidsniveaus en schoolgemiddelden voor Nederlands en wiskunde. Datageletterdheid in schoolteams zal belangrijk zijn om met de resultaten aan de slag te kunnen gaan. Daarbij kunnen de scholen ondersteuning krijgen van de pedagogische begeleidingsdiensten. Sinds januari 2023 ontvangen de PBD's daarvoor extra gelabelde middelen met het oog op de implementatie van de Vlaamse toetsen. Ook het bevoegde Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs heeft een opdracht in het ondersteunen van datageletterdheid via onder meer een onlinecursus voor leraren, maar ook via het ontwerpen van toegankelijke dashboards.

Het decreet bepaalt dat de onderwijsinspectie bij het bepalen van de frequentie en de intensiteit van de doorlichtingen onder meer rekening kan houden met de resultaten van de Vlaamse toetsen. Er is geen rechtstreeks verband tussen de Vlaamse toetsen en Leerpunt, behalve dat ze beide tot doel hebben om de onderwijskwaliteit te versterken. Leerpunt zal scholen helpen om op een wetenschappelijk onderbouwde manier de onderwijspraktijk te versterken en desgevallend het schoolbeleid bij te sturen.

2.2.4. OD 1.4: Ondersteuning en externe kwaliteitscontrole van scholen versterken

De evaluatie van de PBD's is decretaal voorzien om de 6 jaar, geeft de minister mee. De laatste keer gebeurde de voorbereiding van de evaluatie in 2017, de evaluatie zelf in 2018-2019, met een oplevering in februari 2019. De administratie start de komende maanden met de voorbereiding van de volgende cyclus, met oplevering in het voorjaar van 2025.

In het eindrapport van de Kwaliteitsalliantie werden kwaliteitscriteria opgenomen waaraan kwaliteitsvolle leermiddelen moeten voldoen. De werking van de Kwaliteitsalliantie werd verlengd tot 2024. De alliantie heeft de opdracht gekregen de aangegane engagementen te actualiseren, advies te geven over de evoluties in de leermiddelen en nieuwe engagementen uit te werken. De minister is wel op zoek naar adequate opvolging voor de voorzitter, onder wiens voorzitterschap resultaten zijn gerealiseerd maar die zijn opdracht wenst door te geven.

2.2.5. OD 1.6 Scholen als pedagogische eenheid versterken

Vanuit Welzijn wordt jaarlijks een budget van 1,6 miljoen euro toegekend aan de samenwerkingsverbanden één gezin – één plan, specifiek bedoeld voor de ondersteuning van internaten waar jongeren verblijven in het kader van de jeugdhulp.

Voor kinderen en jongeren die in het kader van de jeugdhulpverlening verblijven in een internaat zal er een afsprakenkader en ondersteuningsplan opgesteld worden in dialoog tussen het internaat en de welzijnspartners. Dat afsprakenkader en ondersteuningsplan vertrekt vanuit de noden van het internaat en de interne. Daarin staat beschreven welke ondersteuningsmaatregelen welzijnspartners zullen opnemen om het internaat te ondersteunen. Er wordt bij Welzijn per interne bekeken welke ondersteuning nodig is. De minister verwijst daarvoor ook naar het antwoord van minister Crevits in de plenaire vergadering van woensdag 1 maart 2023.

2.2.6. OD 1.7 De kwaliteit van het basisonderwijs versterken

Er was in een groeipad voorzien voor het basisonderwijs, maar de Vlaamse Regering heeft dat serieus overstegen, merkt de minister op. Bij de start van de regeerperiode is men vertrokken met 72 miljoen euro aan bijkomende werkingsmiddelen. Vervolgens kwamen daarbij extra leerlingenondersteuners, extra kinderverzorging, de verhoging van de punten administratieve ondersteuning, de verdubbeling van de nascholingsmiddelen, de verlenging van het lerarenplatform, de invoering van de leraar-specialist basisonderwijs en de bijkomende middelen voor de directie. In elk geval zit de regering ver boven de vooropstelde 100 miljoen euro.

2.2.7. OD 1.8 De kwaliteit van de uitstroom van het secundair onderwijs versterken

In deze regeerperiode werden al verschillende maatregelen uitgerold om het tso en bso te versterken. De minister wil daar absoluut op voortwerken, zowel op het vlak van toeleiding, aanbod als van de match tussen scholen en bedrijven. Die samenwerking is volgens hem nog te vaak gebaseerd op toevallige persoonlijke contacten en te weinig structureel.

De minister heeft de nascholingsmiddelen voor leerkrachten gevoelig verhoogd. Scholen kunnen daarmee autonoom hun professionaliseringsplannen versterken, gebaseerd op de leernoden van de leerkrachten van de school en de hervorming van het secundair onderwijs, die nu zijn volledige uitrol nadert.

Daarnaast lopen er nog professionaliseringsprojecten met financiële ondersteuning, specifiek voor leerkrachten uit de arbeidsmarktgerichte opleidingen en die met dubbele finaliteit, zoals InnoVET, dat inzet op innovatief digitaal materiaal en professionalisering. Een ander professionaliseringsproject focust op Extended Reality (XR), waarvoor een apart budget is uitgetrokken van 6 tot 7 miljoen euro. Er wordt ook gezorgd voor een uitleendienst van de materialen via de RTC's. Het doel is dat men in die opleidingen aan de slag kan met het allernieuwste materiaal.

In dat kader passen ook de talentcenters van VOKA, die worden versterkt met het oog op de toeleiding naar het tso en bso als positieve keuze. De minister is in gesprek met de initiatiefnemers over de verdere uitrol en belooft snel nieuws daarover.

Op de vraag hoe hij aankijkt tegen het onderzoek van de Oproep voor een democratische school, antwoordt de minister dat de resultaten van dat onderzoek gebaseerd zijn op een bevraging waarin 65 procent van de 607 Nederlandstalige leerkrachten die via zelfselectie aan de bevraging deelgenomen heeft, meent dat het niveau kan worden verhoogd door sociale mix in de scholen. Niet alleen heeft hij twijfels bij de representativiteit van de bevraging, maar hij is het ook ten gronde

oneens met de stelling dat de overheid in de samenstelling zou moeten ingrijpen met quota. De minister wijst op de onderwijsvrijheid. De Vlaamse Regering is de omgekeerde weg ingeslagen en heeft de dubbele contingentering, die voorrang gaf op grond van de socio-economische kenmerken van de ouders, afgeschaft en vervangen door een facultatief instrument, omdat scholen en regio's verschillen. Zij kunnen voortaan zelf voorrang verlenen aan ondervertegenwoordigde groepen ten belope van 20 procent, weloverwogen en in alle openheid.

Spookrichtingen zijn door de media zo benoemd en ze hebben bovendien verwarring gezaaid met hun lijst van opleidingen die niet meer zouden mogen worden aangeboden. Daarmee hebben de media de indruk gewekt dat het zou gaan over opleidingen die vandaag al bestaan. Daar gaat het dus niet over, benadrukt de minister. Hij wil af van de jaarlijkse stroom van administratieve formaliteiten voor ongeveer 1500 programmatieaanvragen, waarvan het gros voor klassieke en bekende opleidingen, die ook altijd worden goedgekeurd. Daarnaast zijn er ook heel kleine opleidingen.

Daarop heeft de minister de procedure vereenvoudigd en de formaliteiten tot een minimum herleid. Tegelijk heeft hij de lat hoger gelegd. Wie een opleiding wil programmeren, moet goed nadenken of hij daarmee wel inspeelt op een bestaande vraag. De opleiding moet erin slagen om op 2 jaar tijd minstens vijf leerlingen te hebben. Dat vindt de minister geen overdreven hoge lat. Met de vroegere voorwaarde van één leerling organiseerde het onderwijs zijn eigen lerarentekort. Overigens ligt voor specifieke knelpuntopleidingen de nieuwe lat lager, omdat die de norm pas na 3 jaar hoeven te behalen.

Wat duaal leren betreft, blijft de minister de beleidsbeslissingen van de vorige regering over flexibilisering verdedigen. De Vlor werkt momenteel een actieplan uit waarin gekeken wordt naar die specifieke doelgroep van leerlingen. De minister kijkt bijzonder uit naar de inhoud van dat actieplan en zal het grondig bestuderen om na te gaan of er nog bijstellingen nodig zijn. Verandering wekt altijd weerstand op maar het huidige dbso maakt de doelen niet waar. Er is te veel schooluitval en de meerderheid van de leerlingen stroomt uit zonder diploma.

2.2.8. OD 1.9 Het levenslang en levensbreed leren versterken

De minister ondersteunt de acties van het Vlaams Partnerschap Levenslang Leren om van Vlaanderen een lerende samenleving te maken. Hij erkent dat daar nog werk aan is, want op dit moment is maar ongeveer 11 procent van de volwassenen bezig met bijscholing, terwijl dat in Scandinavië en Nederland respectievelijk 36 en 26 procent is. In het volwassenenonderwijs heeft hij met de Edusprong geprobeerd het aanbod te actualiseren en een campagne gelanceerd. Daarnaast vermeldt hij nog het zeer praktische opleidingskompas.

Het project LLL-community Flanders is een project in het kader van de nieuwe Europese agenda voor volwasseneneducatie 2030, uitgevoerd met Europese middelen en met 20 procent cofinanciering van de Vlaamse overheid. Het project wil in Vlaanderen een impuls geven aan levenslang leren en ondersteunt een vernieuwingsnetwerk om de omslag te maken in hoe we denken over leven, leren en werken. Daarvoor nodigt het project pioniers uit om eigen kleine en grote voorbeelden te delen die de toekomst nu al weerspiegelen en die de vonk kunnen laten overslaan naar anderen. Verder ondersteunt het project ook de Vlaamse inspanningen om levenslang leren te bevorderen, bijvoorbeeld de genoemde Edusprong, de erkenning van EVC's en het strategisch plan geletterdheid.

Wat de financiering van het volwassenenonderwijs betreft, laat de minister de monitor voor het nieuwe financieringssysteem verder lopen tot er voldoende kwantitatieve gegevens zonder coroneffect zichtbaar zijn. Er is een bevraging van de

centra en de stakeholders van het volwassenenonderwijs over hun ervaringen met het nieuwe financieringssysteem gebeurd. De resultaten zullen later samen met de conclusies uit de monitor deel uitmaken van de globale evaluatie in functie van een eventuele bijsturing van het financieringssysteem. Een timing kan de minister er nu niet voor geven. Uit het laatste monitorrapport met de gegevens van het kalenderjaar 2021 blijkt dat het precoronaniveau nog niet op alle vlakken opnieuw bereikt is en het dus nog te vroeg is om te evalueren of de beleidsdoelstellingen van het nieuwe financieringssysteem effectief bereikt worden.

Wat de leerwinkels betreft, omschreef de minister binnen Edusprong de projectoproep voor leerloopbaanbegeleidingsinitiatieven vrij ruim. Elke organisatie met rechtspersoonlijkheid in Vlaanderen of Brussel kon een project indienen. De begunstigden binnen de oproep zijn de vijf onafhankelijke leerwinkels die verspreid zijn over heel Vlaanderen. De leerwinkels hebben met behulp van de Edusprongmiddelen hun eigen werking verder uitgebreid en versterkt om meer volwassenen met een leernood te kunnen helpen.

De minister erkent dat er ook binnen het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs een deel van het opleidingsaanbod materiaalintensief is. Maar binnen de budgettaire beperkingen moeten er altijd keuzes gemaakt worden en dan kiest hij in eerste instantie voor het leerplichtonderwijs, in de plaats van de middelen te vernevelen over verschillende doeleinden. Sommige centra voor volwassenenonderwijs en voor het deeltijds kunstonderwijs maken ook gebruik van de lokalen van het leerplichtonderwijs, merkt de minister op.

In het kader van het relanceplan Edusprong heeft de minister de CBE's en de CVO's de opdracht gegeven om een regioscan uit te voeren, niet alleen om de lokale vragen in kaart te brengen maar ook om zichzelf een spiegel voor te houden: beantwoordt het aanbod aan de wensen en noden? Worden geen ongevroegde opleidingen georganiseerd? Tegelijk worden de centra ondersteund door hun aanbod met een brede communicatiecampagne en een opleidingskompas beter in de markt te zetten. Dat er momenteel centra zijn die opleidingen voor een beperkt aantal cursisten organiseren, kan veel verschillende verklaringen hebben. Het kan zijn dat de opleiding in afbouw is maar dat het centrum de cursisten in de betrokken module toch de kans wil geven om af te studeren. Er is ook al een automatische rationalisering ingebouwd want decretaal is vastgelegd dat een CVO de onderwijsbevoegdheid voor een studiegebied verliest als het gedurende drie opeenvolgende schooljaren niet georganiseerd is.

Op de vraag wat precies de inhoud is van het afsprakenkader dat hij afsloot met de onderwijsverstreckers CVO en CBE zegt de minister dat het afsprakenkader online staat en voor iedereen raadpleegbaar is. De impact van de middelen wordt inderdaad gemonitord en wel door een implementatiewerkgroep waarin vijf vertegenwoordigers per koepelorganisatie zitting hebben, waaronder minimaal drie vertegenwoordigers vanuit de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie. Men houdt dus de vinger aan de pols, concludeert hij.

De toetsen voor lezen en schrijven zullen digitaal worden afgenomen, in functie van een efficiënte verwerking van de toets. Om een digitale afname eerlijk en betrouwbaar te laten verlopen, is het belangrijk om goed in kaart te brengen of en voor welke toetsvragen een digitale afname leidt tot een verschillende meting van taalvaardigheid, omdat andere aspecten dan taalvaardigheid de meting vertroebelen. Daarom zullen de testafnames van december en januari gebruikt worden om dat onderzoeksonderdeel voor lezen en schrijven A2 uit te voeren bij de laaggeschoolde lerenden van Ligo, Centra voor Basiseducatie. Voor dat onderzoek laat men zich wetenschappelijk ondersteunen.

In juni 2023 organiseerde het ontwikkelteam een eerste piloot voor lezen en schrijven A1. De examencommissie voerde analyses uit en de resultaten van die analyses leidden tot bijsturingen in de toetstaken. Bij de opbouw van de verdere vragendatabank zullen dergelijke analyses nodig blijven via verder onderzoek, dat ook telkens wordt uitgevoerd met wetenschappelijke ondersteuning.

De asielmiddelen zijn ingevoerd om tegemoet te komen aan de plotse grote instroom van NT2-cursisten naar aanleiding van de asielcrisis in 2014. Sindsdien is jaarlijks in asielmiddelen voor omkadering en werking voorzien en die zijn ook gebruikt geweest. Zij dienen om een plotse, niet te voorspellen en niet structurele toestroom van asielzoekers op te vangen in het volwassenenonderwijs. Wel structurele leerlingen worden met reguliere, structurele werkingsmiddelen betaald. De asielmiddelen zijn nog geen enkel jaar volledig opgebruikt en zijn dus altijd toereikend geweest, merkt de minister op. De loonkosten zijn wel degelijk geïndexeerd. Het recht op werkingsmiddelen staat in verhouding tot het aantal georganiseerde lessen. Het centrum ontvangt met andere woorden een vast bedrag aan werkingsmiddelen per lestijd.

De minister benadrukt in dat verband dat de Oekraïencrisis zeer goed is opgevangen door het Vlaamse onderwijs. In het leerplichtonderwijs was er een toestroom tot nu toe van ongeveer 8000 leerlingen. Hij heeft daarover nog geen enkele vraag of klacht ontvangen van enige leerkracht of directeur. Men apprecieert integendeel de inzet en de kwaliteit van de voorschooling bij die leerlingen. Zelf heeft hij ook al woorden van dank ontvangen van de Oekraïense minister van Onderwijs, met name ook voor de succesvolle organisatie van het Oekraïense eindexamen secundair onderwijs voor de vluchtelingen in heel België. Daarnaast volgen 12.000 Oekraïners het NT2-aanbod voor volwassenen, wat volgens de minister neerkomt op bijna de helft van de vluchtelingenpopulatie. Dat de instroom op de arbeidsmarkt te wensen overlaat, ligt volgens de minister voor een deel aan de hoogte van het leefloon van 1700 euro en andere financiële voordelen, in weerwil van de klaarlijkkelijke bereidheid tot (tijdelijke) integratie.

Het financieringsmechanisme van de CBE's zou volgens een vraagsteller invloed ondervinden van het coronajaar en daardoor zouden de scholen minder werkingsmiddelen ontvangen. In feite, legt de minister uit, zit het bij de werkingsmiddelen voor de CBE's omgekeerd. De corona-impact werd voor de CBE's gecompenseerd met een eenmalige maatregel, die de voorbije 3 jaar van toepassing was. De cursistenaantallen vielen fors terug, maar de middelen bleven dankzij die maatregel stabiel. Eigenlijk stijgen de werkingsmiddelen dus, maar omdat men de terugval de voorbije jaren had opgevangen en ze dus artificieel veel werkingsmiddelen behielden ten opzichte van het financieringssysteem, blijven de werkingsmiddelen dit jaar stabiel.

De groei in studenten vertaalt zich onmiddellijk in groei in loonkredieten en met een jaar vertraging in werkingsmiddelen. De werkingsmiddelen worden immers per jaar in twee schijven aan de centra toegekend. Zonder jaar vertraging zou de betaling van de schijf in oktober eigenlijk al bij de opmaak van de begroting in mei van het jaar voordien berekend moeten worden, terwijl op dat moment de voorbije referentieperiode nog niet volledig afgesloten en geverifieerd is. De vertraagde toekenning zorgt er dus voor dat men altijd in de nodige middelen kan voorzien in de begroting. De verdere forse verhoging van de werkingsmiddelen volgt dus volgend jaar en niet dit jaar. Dit jaar is er evenmin een daling, maar een stabilisering.

Het is de bedoeling van de minister om nog deze legislatuur de werken voor een juridisch kader voor hybride leren in het dko op te starten. Alle voorbereidingen zijn daartoe getroffen, inclusief het overleg met de betrokken partijen. Hij verwacht de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek 'Kiezen voor kunst' dat in het kader van de beleidsevaluatie van het decreet wordt gevoerd tegen eind maart 2024. Er zijn hem geen problemen met de aanvraagdossiers van Kunstkuur bekend.

Het schooljaar 2022-2023 was het eerste schooljaar waarin er ook lestijden konden worden omgezet in een krediet voor leeractiviteiten op maat. Er is een lichte daling in het aantal lestijden dat dat schooljaar omgezet werd in kredieten voor voor-drachtgevers. Aangezien het om weinig lestijden gaat, is het moeilijk om echt gewag te maken van een verschuiving van de middelen. Als men naar het aantal academies kijkt dat er gebruik van maakt, ziet men eerder een lichte stijging, dus is het moeilijk om de verschuiving te onderbouwen. Voor het schooljaar 2023-2024 is het nog moeilijker om de cijfers te interpreteren, vermits de cijfers nog kunnen wijzigen, aangezien academies nog tot het einde van het schooljaar lestijden kunnen doorgeven die ze willen omzetten naar een krediet voor gastleraren.

2.2.9. OD 1.10 Een sterke en moderne dienstverlening aan onderwijsinstellingen en lerenden realiseren

Deze legislatuur zijn inspanningen gedaan om de dienstverlening bij NARIC te verbeteren en de doorlooptijden in te korten. Zo zijn er sinds vorig jaar een uitgebreide begeleidingswizard en een nieuw e-loket. Daarnaast digitaliseert NARIC-Vlaanderen ook stapsgewijs haar backoffice en maakt het zo vaak als mogelijk gebruik van precedenten. Naar aanleiding van de Oekraïne-crisis zijn ook twee bijkomende vte's bij NARIC aan de slag gegaan.

Dat alles zorgt voor een doorlooptijd bij de meeste aanvragen voor niveau-erkenning van 60 kalenderdagen, en van 120 kalenderdagen voor specifieke diploma-erkenning. Daarnaast zal de minister via het Onderwijsdecreet XXXIV nog een aantal aanpassingen doen om de dienstverlening verder te optimaliseren. In verband met de taalvereisten is er sprake van een misverstand. Taal is geen onderdeel van het academische erkenningsonderzoek en dus geen taak van NARIC-Vlaanderen. NARIC kijkt gewoon naar het gegeven of een diploma gelijkwaardig is aan een Vlaams diploma. Het buigt zich helemaal niet over de toelating tot een bepaald beroep. Een master Geschiedenis is een master Geschiedenis, de taal waarin de opleiding werd gegeven is daarbij niet relevant. De problematiek die werd aangekaart binnen de gezondheidssector valt onder de bevoegdheid van de minister van Volksgezondheid en gaat over de toegang tot het beroep. De minister verwijst naar een wetsvoorstel van een destijds jong Kamerlid, dat de kennis van de taal van het taalgebied als noodzakelijk naar voren schoof voor de uitoefening van een gezondheidsberoep. Het stuitte toen evenwel op groot Franstalig verzet, merkt hij op.

Ook de vergelijking met Nuffic-Nederland gaat volgens de minister niet op. De beslissingen van NARIC-Vlaanderen hebben de juridische waarde van een Vlaams diploma, terwijl het in Nederland om niet-bindende adviezen gaat. Men moet dan ook de grondigheid en de nauwgezetheid van NARIC respecteren, vanwege het gewicht van hun beslissing. Mocht NARIC-Vlaanderen louter adviezen afleveren, verlegt men de beslissing naar een ander niveau.

2.2.10. OD 1.11 Proactief mee vorm geven aan Europees en internationaal beleid

Het volgende thema is het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie. Concreet wil de minister de Europese Onderwijsruimte verdiepen door haar meer te onderbouwen met een evidence-informed manier van werken. De vraag die hij centraal wil stellen, luidt: "Hoe kunnen we onderwijs binnen de Europese Onderwijsruimte evidence-informed maken, en scholen en leraren versterken?" Daarnaast wil hij met het thema levenslang leren een bijdrage leveren aan de Europese en Vlaamse doelstellingen om tegen 2030 een deelname van 60 procent aan levenslang leren te bereiken. De minister wil bijdragen aan de implementatie van het actieplan levenslang leren. Meer bepaald gaat hij dieper in op de kwaliteit, drempels en hefboomen voor levenslang leren met voorbeelden uit Vlaanderen en de hele Europese Unie. Ook op het vlak van digitalisering wenst de Vlaamse

Regering lering mee te geven uit haar ervaring, net zoals zij ook XR en privacy op Europees niveau wil belichten door het uitwisselen van praktijkvoorbeelden.

Het Verenigd Koninkrijk kon als niet-EU-lid deelnemen aan het Erasmus+-programma, maar heeft ervoor gekozen om dat niet te doen. Het is onmogelijk om buiten het Erasmus+-kader eenzelfde diepe samenwerking te garanderen. De samenwerkingen tussen hogeronderwijsinstellingen die al bestonden onder Erasmus+, worden vaak voortgezet in de vorm van interuniversitaire akkoorden tussen een Vlaamse en een Britse instelling.

Daarnaast is er een memorandum of understanding met bijgevoegd actiekader afgesloten tussen Vlaanderen en Wales. Specifiek voor Wales speelt het Taithprogramma een belangrijke rol in het opvangen van de samenwerking die eerder via Erasmus+ verliep. Het actiekader dat bij het MoU met Wales hoort, besteedt ook veel aandacht aan schoolonderwijs en beroepsonderwijs.

Ondertussen werd een gelijkaardig memorandum of understanding afgesloten tussen de Vlaamse en de Schotse Regering. Een positieve evolutie is ten slotte dat het Verenigd Koninkrijk besloten heeft tot de herintrede in het onderzoeksprogramma Horizon, wat mogelijk een eerste stap is in de terugkeer naar andere programma's.

De financiële ondersteuning van maximaal 44.699 euro per jaar aan de Universiteit van Paderborn gaat naar de oprichting van een leerstoel gericht op de geschiedenis van Vlaanderen en haar Europese en mondiale verwevenheid. De leerstoel, actief van 1 oktober 2023 tot en met 30 september 2027, legt de nadruk op Vlaanderen als belangrijk vertrekpunt voor de ontwikkeling van de Beneluxregio en de specificiteit van zijn centrale economische, culturele en politieke rol in het centrum van Europa. De leerstoel zal resulteren in een nieuwe studieleergang Beneluxstudies. Er zal ook een virtueel platform opgericht worden, opdat de informatie breder bekendgemaakt wordt. De leerstoel zal meegefinancierd worden door de Taalunie, de Universität Paderborn en het Ministerium für Kultur und Wissenschaft.

2.2.11. OD 1.12 Kwaliteitsvol en breed over beleid communiceren

Wat de zijinstromers betreft, antwoordt de minister dat de website lesgeven.vlaanderen.be informatie geeft aan iedereen die de stap naar het onderwijs of een leraarenopleiding wil zetten, in het licht van de vele toegangswegen die nu bestaan. In de campagne 'Lesgeven is alles geven' wordt het specifieke van de job voor het voetlicht gebracht, maar zij leidt geïnteresseerden ook naar de genoemde website. De pagina 'Zo word je leraar' is specifiek bedoeld voor zijinstromers. Zij vinden er alle informatie over anciënniteit, lerarenbonus, bekwaamheidsbewijzen en opleidingen.

Momenteel krijgen zijinstromers uitleg over het loon van een leraar via een video van de AGODI-academie. Vanaf januari 2024 zal het mogelijk zijn om via een loonsimulator een exact loon te berekenen. Gastleraren worden een extra doelgroep van de tweede editie van Open Scholendag op 16 mei 2024. In dat kader wordt er nog extra informatie over die piste uitgewerkt en wordt het overzicht van de vacatures nog duidelijker in beeld gebracht, met de juiste kanalen voor begeleiding naar die jobs.

2.2.12. OD 1.13 Door in te zetten op kwalitatieve digitalisering en ICT het Vlaamse onderwijs moderniseren

Als antwoord op de vragen over de toekomst van de digitalisering wijst de minister erop dat hij jaarlijks middelen opzijzet via een geruiterd fonds. Daarin zal 118 miljoen euro zitten tegen 2025, met als specifiek doel om de Digisprong te

herhalen. Hij denkt niet dat het zal volstaan, maar het bedrag zal het wel moeilijk maken voor de volgende minister van Onderwijs om die oefening niet te doen en het gemakkelijker maken om ze wel te doen. Daarnaast is ervoor gezorgd dat er jaarlijks structureel middelen bijkomen, ongeveer 30 miljoen euro.

2.3. Overkoepelende strategische doelstelling 2: Kwaliteitsvolle onderwijsprofessionals motiveren voor en houden in het onderwijs

2.3.1. *OD 2.1 Het lerarentekort aanpakken door de aantrekkelijkheid en status van het lerarenberoep te verhogen*

Voor cijfers over het lerarentekort verwijst de minister, afgezien van zijn antwoorden op de talrijke schriftelijke vragen daarover, naar de recent gepubliceerde omgevingsanalyse van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Voor de niet-ingevulde lerarenuren levensbeschouwing is het vandaag al zo dat de regelgeving erin voorziet dat een school de uren levensbeschouwelijke vakken waarvoor ze geen vervanging vindt, kan omzetten in punten beleids- en ondersteunend personeel (basisonderwijs), in punten ondersteunend personeel (secundair onderwijs) of in uren voor paramedische disciplines (buitengewoon basis- en secundair onderwijs). Daarnaast staat de regelgeving vandaag ook al toe dat uren levensbeschouwelijke vakken in het secundair onderwijs naar een ander levensbeschouwelijk vak kunnen worden overgedragen, op voorwaarde dat de voor de betrokken cursus bevoegde onderwijsinspectie zich akkoord verklaart, zodat er bij een tekort in het ene levensbeschouwelijke vak tijdelijk meer uren levensbeschouwelijke vakken in een ander levensbeschouwelijk vak kunnen worden ingericht.

In het kader van de proeftuinen over het lerarenambt is er daarenboven een proeftuin van het GO!-onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel waarin er bij een tekort een van de twee verplichte uren levensbeschouwelijke vakken anders kan worden ingevuld. Het lijkt de minister interessant te zien hoe dat evolueert.

Wat tijdelijke mobiliteit van ambtenaren vanuit de Vlaamse of lokale overheden betreft, daar biedt zijns inziens de recente invoering van de gastleraar een mogelijkheid. Zij geldt ook voor ambtenaren.

Er werd ook gevraagd naar gedetacheerde leerkrachten bij het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. In totaal ging het tussen 2019 en 2022 om tussen de 112 en 135 leerkrachten.

De snellere vaste benoeming zorgt in 2024 voor 37,2 miljoen euro minder loonkosten. Daarbij is al rekening gehouden met de minderopbrengst door de responsabiliseringsbijdrage.

Het volgende onderwerp is de educatieve bacheloropleiding. De versterking van de lerarenopleiding vormt een onderdeel van de engagementsverklaring. Voor het eerst sinds jaren is er een structurele verhoging van het aantal inschrijvingen in de lerarenopleidingen, wat fantastisch goed nieuws is.

Bij de regeringsvorming was in 100 miljoen euro voorzien voor de loopbaan van de leraar. De invulling is in 2024 volledig aangewend, onder andere voor de geldelijke anciënniteit van zijinstromers, voor schoolleiderschap, de lerarenbonus, de expert leraar secundair onderwijs, nascholing secundair en basisonderwijs enzovoort. Er zijn sinds de start van de regeerperiode ook nog veel budgetten bijgekomen in andere begrotingsrondes, die ook ingezet zijn voor investeringen in de loopbaan van de leraar. Zo zijn er cao's afgesloten ter waarde van 188 miljoen euro over alle niveaus heen. Met dat pakket aan maatregelen heeft de Vlaamse Regering de job aantrekkelijker gemaakt, denkt de minister.

De proeftuinen worden gemonitord en opgevolgd door een expertenpanel, zoals bepaald in het decreet tot uitvoering van maatregelen over het lerarenambt (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1733/1). Dat panel gaat binnenkort aan de slag. Alles loopt pas sinds 1 september 2023 en men moet dus nog wat tijd geven voor de praktische uitrol. Naast de monitoring en evaluatie door het expertenpanel heeft de minister ook een oproep gelanceerd voor een wetenschappelijk onderzoek van de proeftuinen. Dat is toegekend aan de UGent, die daartoe samenwerkt met IDEA Consult.

Daarop gaat de minister in op de retentie van zijinstromers. De bevraging van de Limburgse vakbond kan volgens hem ideologisch vertekend zijn, want niet alle vakbonden zijn de zijinstroom even genegen. De minister erkent dat er een praktijkschok is en net daarom heeft hij de lerarenopleidingen ook gevraagd om een EHBO-pakket (eerste hulp bij onderwijs) uit te werken met praktische tips om de eerste maand te overleven. Ook de middelen voor aanvangsbegeleiding werden fors verhoogd met 10 miljoen euro. Daarvoor kunnen ook leraren-specialist (met hun extra vergoeding) worden ingezet. Over de vormgeving en inhoud van de aanvangsbegeleiding beslist de school zelf en daarbij kan ze ook een beroep doen op de pedagogische begeleidingsdienst. De minister is niet van plan om specifieke regels op te leggen over de vormgeving van de aanvangsbegeleiding.

Uiteraard is er uitval bij de zijinstromers, zeker in een krappe arbeidsmarkt waarin veel mensen jobhoppen, omdat er vacatures genoeg zijn, beaamt de minister. Hij waarschuwt ook voor mythevorming en pleit voor zuivere cijfers, waarin mensen die van school veranderen niet meegerekend worden bij de mensen die het onderwijs verlaten. Zelf liet hij die uitzuivering uitvoeren voor starters, bij wie de uitval na vijf jaar niet 30 procent maar 14 procent bleek te zijn, wat een goed cijfer is in vergelijking met andere sectoren. Hij hoopt dat het onderzoek van professor Kristof De Witte voor enige duidelijkheid zal zorgen.

Wat de uitbreiding van de geldelijke anciënniteit naar het dko en het volwassenenonderwijs betreft, wijst de minister op de budgettaire impact, ook al heeft hij begrip voor de vraag. Daar komt bij dat het lerarentekort zich vooral manifesteert in het leerplichtonderwijs. Hij wil kandidaten dan ook niet stimuleren om niet voor het leerplichtonderwijs te kiezen maar voor de andere vormen.

De verschillen in extra middelen tussen het basis- en secundair onderwijs komen doordat de berekeningen gebaseerd zijn op de bekende zijinstromers in knelpuntvakken en -ambten en verder geëxtrapoleerd werden om een inschatting te maken naar alle lesvakken. De hoger vastgestelde aantallen in het secundair onderwijs zijn dus gebaseerd op de empirische werkelijkheid. Door de demografische groei is de nood aan bijkomende leerkrachten in het secundair onderwijs ook heel wat groter momenteel, dus dat is volstrekt logisch.

Aan de versnelling van de vaste benoeming is inderdaad gekoppeld dat men voortaan sneller kan worden ontslagen. Die procedure vergde vroeger minstens vier jaar. Een vastbenoemde leerkracht kan voortaan al ontslagen worden na negatieve evaluaties in twee opeenvolgende jaren. Maar het is nog te vroeg voor data daarover. De administratie beschikt ook alleen maar over cijfers van het aantal personeelsleden dat werd ontslagen en niet over het aantal slecht functionerende personeelsleden in het onderwijs. Die informatie behoort tot de interne keuken van de werkgevers, zijnde de onderwijsinstellingen. Als voorbeeld geeft de minister degenen die in onderling overleg met de directie stoppen en nog een aantal maanden worden doorbetaald.

In de eerste twee jaren waarin de lerarenplatforms zijn opgestart, liep het proefproject ook in het secundair onderwijs. Men stelde daar vast dat, door de versnippering van de vakken, leerkrachten onvoldoende konden worden ingezet en het

daardoor moeilijk was om het gevraagde inzetbaarheidspercentage te halen. Daarom werd besloten ermee te stoppen. In het basisonderwijs werden de platforms wel gecontinueerd, zij het met een verhoogd percentage van 85 procent. Zij blijven behouden op 1621 vte's. Het budget is inderdaad mee geïndexeerd zoals de andere personeelsbudgetten, bevestigt de minister.

Wat de diversiteit van het lerarenkorps betreft, is over de migratieachtergrond van leerkrachten weinig informatie bekend. Daarom startte de administratie in zijn opdracht met een nulmeting naar de herkomst van leerkrachten in het basis- en secundair onderwijs in 2021. Daaruit bleek dat het aandeel leerkrachten van buitenlandse herkomst is gestegen tussen 2013 en 2019. Om dat verder op te volgen zal een nieuwe monitor verschijnen in de loop van 2024.

Maar diversiteit mag geen doel op zich zijn. Diversiteit in het lerarenkorps heeft zeker een meerwaarde, maar de minister wil daar niet op ingrijpen met quota. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt zullen scholen alle geschikte kandidaten die zich aanbieden, kunnen gebruiken om het onderwijs te versterken.

Wat de engagementsverklaring lerarenopleiding betreft, heeft de minister inderdaad een pact gesloten met de Vlaamse Hogescholenraad en de Vlaamse Interuniversitaire Raad om de lerarenopleidingen gericht en structureel te versterken. Zo krijgt het curriculum in de educatieve bachelors een grondige update, met meer aandacht voor vakken, vakdidactiek en klasmanagement. Daarnaast komt in alle opleidingen meer aandacht voor Nederlands, zodat elke leerkracht een taalbewuste leerkracht wordt. Het accent verschuift ook meer naar de praktijk. Studenten krijgen meer kansen om praktijkervaring op te doen. Zo zullen studenten die al eerder een masterdiploma behaalden in de lerarenopleiding niet opnieuw worden geconfronteerd met een klassieke masterproef. In de plaats komt er voor hen een masterpraktijkproef, met meer aandacht voor de klaspraktijk. Voor zijinstromers die soms nog worstelen met uitdagende klassen, wordt een EHBO(nderwijs)-pakket ontwikkeld.

Er komt ook een gloednieuwe masteropleiding Basisonderwijs, waardoor de lerarenkamer van de basisschool versterkt wordt. Hoewel die masters leerkrachten onder de leerkrachten blijven, zorgen zij voor versterking met academische expertise. De invoering was ook een aanbeveling van de Commissie Beter Onderwijs. Hoe die masteropleiding er precies zal uitzien, moeten hogescholen en universiteiten nu samen verder uitwerken. De minister heeft wel een strak schema voor ogen en zou er al in september 2025 mee aan de slag willen. Hij heeft dan ook aan de instellingen gevraagd om al in het voorjaar van 2024 een eerste concretisering klaar te hebben.

De minister is geen voorstander van de graduaatsopleiding Onderwijsassistent. In Nederland bestaan de onderwijsassistenten al en de ervaring leert dat zij vaak voor de klas staan, wat de vakbonden ervoor doet pleiten om hen ook als leerkracht te betalen. Volgens de minister is dat nefast voor de maatschappelijke perceptie. Scholen kunnen bovendien nu al andere profielen aanwenden met punten voor niet-ingevulde lerarenuren of met werkingsmiddelen.

Voor de uitwerking van de engagementsverklaring voorziet hij recurrent in een bedrag van 15 miljoen euro. De verdeling is afgesproken in de overeenkomst. Iedere hogeschool en universiteit die een lerarenopleiding aanbiedt, krijgt een sokkelbedrag van 150.000 euro. Het resterende bedrag wordt verdeeld over de instellingen op basis van het aantal opgenomen studiepunten over het academiejaar t-3/t-2 waarvoor studenten onder diplomacontract zich hebben ingeschreven voor een lerarenopleiding.

Voor de directeurs is volgens de minister een ongelooflijke inspanning gedaan in de voorbije regeerperiode, te beginnen met een betere financiële waardering, namelijk een loonspanning van 31 procent. Daarvoor is 10 miljoen euro uitgetrokken, recurrent. Verder is samen met de onderwijsactoren een functieprofiel uitgetekend en werden de professionaliseringsmiddelen verhoogd. Voor het basisonderwijs gaat het om een verdubbeling van de middelen en voor het secundair onderwijs om een verhoging met 50 procent. Die middelen kunnen ook ingezet worden voor de professionalisering van (aanstaande) directeurs. Voorts werd afgesproken in het kader van het charter met de VLIR en de VLHORA om te komen tot een gemeenschappelijk kader voor de opleiding van directeurs.

Een diploma van gegradueerde hoger beroepsonderwijs wordt beschouwd als een ten minste bachelor in de regelgeving over bekwaamheidsbewijzen. Voor het ambt van ICT-coördinator is daaraan de salarisschaal 301 verbonden.

De minister verzekert dat directies creatief aan de slag zullen kunnen met de leraarspecialist. Hij kan ingezet worden voor aanvangsbegeleiding of de versterking van de vakdidactiek Nederlands, maar men kan evengoed enkele leraren aanwijzen als lid van een directieteam. Samengevat kan men ervoor kiezen om leerkrachten de kans te bieden iets anders of extra te doen in ruil voor een vergoeding. Dat soort keuzes maken, behoort tot het leiderschap van de directeur. De minister vindt dat men een dergelijk modern hr-beleid in het onderwijs moet durven introduceren.

2.3.2. OD 2.2 Nascholing en professionalisering van leraren en directies dichter bij de onderwijspraktijk brengen

Wat de nascholing betreft, lanceerde de minister in het najaar van 2022 een bijkomende oproep over nascholing voor taalintegratietrajecten met een beperkte looptijd tot 2023, die ondertussen is verlengd met een jaar. Ook op dat punt speelt de genoemde verhoging van de professionaliseringsmiddelen haar rol.

2.3.3. OD 2.3 De planlast voor leraren en directies tegengaan

Wat de planlast voor leraren en directies betreft, is het de bedoeling dat de inspectie nog eind dit jaar haar rapport oplevert. De minister plant om het in januari of februari 2024 voor de commissie te brengen en ruimer te verspreiden.

2.4. Overkoepelende strategische doelstelling 3: Juiste begeleiding op de juiste plaats voor lerenden realiseren

2.4.1. OD 3.1 Een pragmatisch en realistisch begeleidingsdecreet invoeren

Het volgende thema is het project voor cognitief sterk functionerende leerlingen. In september 2023 heeft de Vlaamse Regering beslist om een financiële ondersteuning van meer dan 1 miljoen euro toe te kennen aan veertien basisscholen, zes secundaire scholen en een expertisecentrum. Daarmee wordt het bestaande project uitgebreid van twaalf naar twintig ankerscholen. Het expertisecentrum kreeg een interuniversitair karakter (KU Leuven, UGent en UAntwerpen). De totale investering is dus meer dan verdubbeld, van 500.000 euro naar meer dan 1 miljoen euro, concludeert de minister.

De scholen en het expertisecentrum werken binnen een perspectief van vijf schooljaren aan de wetenschappelijke onderbouwing van hun beleid en praktijk voor cognitief sterk functionerende leerlingen. Daarnaast zorgen ze voor disseminatie via lerende netwerken van ten minste twaalf scholen.

De minister zet inderdaad in op extra capaciteit in het buitengewoon onderwijs. De omkadering leersteun voor type 2, 4, 6 en 7 en voor leerlingen met een IAC of een

OV4-verslag is gelijk aan die van het buitengewoon onderwijs. Voor leerlingen met een GC-verslag is die gelijk aan de omkadering van het toenmalige gewone onderwijs en volgt de evolutie van de leerlingen. Het is een open-endomkadering met twee teldagen: de eerste schooldag van februari en de eerste schooldag van oktober.

Voor leersteun type basisaanbod 3 en 9 wordt gewerkt met enveloppefinanciering, maar deze legislatuur werd al 30 miljoen euro extra toegevoegd aan het budget. Het beleid heeft altijd snel gereageerd op vragen van koepels en lokale besturen om extra capaciteit, besluit de minister. De capaciteit is opgetrokken van 47.000 plaatsen in 2019 naar meer dan 53.000.

Aan het kenniscentrum Leerpunt werd 6 miljoen euro toegekend om de komende schooljaren te werken aan de versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg in scholen voor gewoon onderwijs. Het is belangrijk dat die versterkt wordt. Het is ook de intentie om een wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren over de toeleiding naar leersteun.

De gunningsprocedure voor het onderzoek naar de toename in type 2 en 9 is nog bezig. Omdat de minister verwacht dat de uitkomst een veelheid van oorzaken zal zijn, met de bijkomende onzekerheid of Onderwijs daar wel vat op heeft, wacht hij daar niet op om te investeren in extra capaciteit.

De opdracht voor het onderzoek naar de leersteuncentra werd gegund aan IDEA Consult. Het onderzoek start volgende maand en loopt tot 31 december 2024. De opdracht voor onderzoek over de toeleiding naar leersteun werd niet gegund bij gebrek aan kandidaten. De oproep werd opnieuw gelanceerd. In het bestek is in een doorlooptijd van maximum 14 maanden voorzien.

Wat het project Hoge doelen voor het buitengewoon onderwijs betreft, beschrijft het tussentijds rapport de werking in het eerste projectjaar. Het gaat ook dieper in op de hefboomen, drempels en aandachtspunten met het oog op een verdere optimalisering van het project gedurende het tweede projectjaar. Daaruit leert de minister vooral dat een sterk beleidsvoerend vermogen en een stabiel schoolteam cruciaal zijn om de doelen te behalen. De verdere ontwikkeling van de betrokken praktijk en haar verspreiding naar andere scholen vragen onmiskenbaar een tijdsinvestering van de schoolteams. Het is dan ook goed dat zij beschikken over een tweede projectjaar, waarin ze vooral kunnen inzetten op het valoriseren van de praktijken, ook naar scholen die niet in het project zijn betrokken. Positief is dat zowel de leerkrachten als de begeleiders de samenwerking tussen de scholen en over de netten heen als een meerwaarde zien.

De extra middelen voor het vervoer in het buitengewoon onderwijs worden toegekend door het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken en staan bijgevolg ook in die BBT. Voor het onderwijsdeel is in bijkomende middelen voor begeleiding op bussen voorzien: 10 miljoen euro per schooljaar, waarvan 3,3 miljoen euro al stond in de begroting 2023. Daar komt 6,7 miljoen euro bij vanaf 2024. Het aantal busbegeleiders dat met de extra middelen aangesteld kan worden, is afhankelijk van het aantal nieuwe ritten dat De Lijn inricht. De administratie begint met het verzamelen van input via het formulier eind november 2023. In de nieuwe cao MVD-personeel is ook een lineaire verbetering van de loonvoorwaarden voor de busbegeleiders opgenomen.

Momenteel ontvangen veertien voorzieningen veilig verblijf een financiële ondersteuning. Het is de bedoeling dat er een andere regeling komt: de voorzieningen veilig verblijf zullen een samenwerkingsovereenkomst moeten afsluiten met een school, die per plaats leestijden tijdelijk onderwijs aan huis ontvangt om in de voorziening een onderwijsaanbod te realiseren voor de jongeren die er verblijven. Waar mogelijk is dat in nauwe samenwerking met de thuisschool van de leerling. De

minister bereidt de regeling momenteel voor met als bedoeling om haar vanaf 1 september 2024 in te voeren.

2.4.2. OD 3.3 *We streven naar een veilige en gezonde leer- en werkomgeving*

Wat seksueel grensoverschrijdend gedrag op scholen betreft, werkt Onderwijs mee aan een aantal beleidsdomeinoverschrijdende initiatieven. Zo zijn er een aantal transversale plannen, waarvan het belangrijkste het actieplan is van minister Zuhal Demir ter bestrijding van seksueel geweld. In het verlengde van dat actieplan heeft de minister samen met minister Demir het voortouw genomen in de regelgeving over het uittreksel uit het strafregister. In de onderwijsregelgeving was het al verplicht een uittreksel uit het strafregister type 2 op te vragen bij de aanstelling van vaste en tijdelijke werknemers. Het nieuwe decreet breidt die verplichting uit naar andere personeelsleden en vrijwilligers die binnen de school in contact komen met minderjarigen.

Daarnaast wordt seksueel overschrijdend gedrag op school opgevolgd door de werkgroep integriteit, met daarin onder andere vertegenwoordigers van zowel de onderwijsverstrekkers als de CLB-netten. In die werkgroep is er onder andere beslist om begin 2024 opnieuw trainingen te laten organiseren door Sensoa; om af te stemmen over procedures met het meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag, waardoor leerlingen en ouders maximaal kunnen worden geholpen; en om de informatie beter bekend te maken over wat leerlingen en ouders kunnen doen op de website over grensoverschrijdend gedrag op scholen.

De preventie van grensoverschrijdend gedrag is bij uitstek een kerntaak van het onderwijs en maakt deel uit van het decreet Leerlingenbegeleiding. Dat wordt door de onderwijsinspectie altijd in de scope van de doorlichtingen opgenomen. De verplichtingen uit het decreet Leerlingenbegeleiding houden bijvoorbeeld ook een preventie- en reactiebeleid in wat betreft alle vormen van grensoverschrijdend gedrag, inclusief verbaal en online geweld. De school kan daar zelf vorm aan geven. Voor leerlingen en ouders moet binnen de leerlingenbegeleiding duidelijk zijn wie ze mogen aanspreken over gevallen van grensoverschrijdend gedrag op school, maar ze kunnen zelf kiezen tot wie ze zich richten. Elke leerkracht of volwassene moet aanspreekbaar zijn voor leerlingen (de nullijn). Vervolgens kan men de juiste persoon binnen de leerlingenbegeleiding betrekken om op zoek te gaan naar een oplossing. Daarbij kan er, in samenspraak met de leerling, hulp ingeroepen worden van het CLB of van een andere externe partner. Als men niet tot een oplossing kan komen, kan een beroep gedaan worden op de referentiepersonen integriteit bij de onderwijskoepels en netten, die de tweede lijn vormen, om verder te ondersteunen.

Daarnaast vermeldt de minister nog de externe partners voor de ondersteuning van het beleid, zoals Mediawijs of de website Grenswijs.be van Sensoa, Icoba en Pimento om grenswijs beleid te maken voor agressie, pesten en seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Tot slot ontwikkelden de onderwijsverstrekkers leerplannen voor hun scholen op basis van de onderwijsdoelen. Voor werken over geweld en specifiek seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn de ideale aanknopingspunten de sleutelcompetentie over lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn en gezondheid, de sociaal-relatieve competenties, de leercompetenties en de sleutelcompetenties over burgerschap, mediawijsheid en digitale competenties. Er is dus al een brede basis met verschillende onderlinge verbanden voor de leerplanontwikkelaars, vat de minister samen, waarbij hij nog de samenwerking met het expertisecentrum Sensoa vermeldt.

Op het vlak van mentale gezondheid bij leerlingen en studenten zijn tijdens deze regeerperiode bakens verzet. Er is ingezet op een structureel beleid voor mentaal

welzijn in het hoger onderwijs. Op grond van de succesvolle ervaringen daarin is ook gezorgd voor een structurele doorstroming naar het secundair onderwijs. De minister vermeldt specifiek de nulmeting en de monitor die wordt voortgezet om de vinger aan de pols te houden.

De oefening bij MOEV ging gepaard met de nieuwe beheersovereenkomst over Sport op School. De minister durft te zeggen dat de Vlaamse Regering daarin erg ambitieus is en het momentum aangrijpt nu er één minister van Sport en Onderwijs is. Een en ander is vertaald in het jaaractieplan van MOEV. De 500.000 euro die bij Onderwijs op de toelage verlaagd wordt, wordt in de nieuwe beheersovereenkomst vanuit Sport betaald. Het gaat dus niet om een daling.

2.5. Overkoepelende strategische doelstelling 4: Het capaciteitstekort aanpakken en investeren in schoolinfrastructuur

Wat de scholenbouw in Brussel betreft, zijn de meeste van de geselecteerde capaciteitsprojecten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest volop in de voorbereidings- of uitvoeringsfase. De vragen werden gehonoreerd, verzekert de minister.

Sinds 2021 werd aan AGION bijna 32 miljoen euro uit het Vlaams Klimaatfonds toegewezen als ondersteuning voor de investeringen in energiebesparende maatregelen. Dat is specifiek voor verduurzaming, maar natuurlijk zitten die verduurzamingsdoelen ook in de reguliere dossiers van nieuwe en vernieuwende scholenbouw.

Het Luchtkwaliteitsfonds van AGION wordt gefinancierd op de onderwijsbegroting, waar in 10 miljoen euro voorzien is in de begrotingsopmaak 2024. Daarmee gebeuren investeringen in schoolinfrastructuur in functie van luchtkwaliteit. De dossierstroom wordt gescreend op dergelijke investeringen, die in de versnelde subsidieprocedure voor energie behandeld worden bij AGION. Het GO! beoordeelt de projecten via de eigen weg.

Luchtkwaliteit zit ook standaard ingebouwd in nieuwe infrastructuurprojecten. In nieuwbouw- en renovatieprojecten zijn schoolbesturen verplicht om te investeren in luchtkwaliteit. Zowel de EPB-regelgeving als de wettelijke bepalingen in de codex over het welzijn op het werk leggen minimale ventilatie-eisen op. Het Luchtkwaliteitsfonds gaat voor andere, specifieke dossiers van scholen die specifiek daarop inzetten.

Bij het inschrijvingsrecht merkt de minister op dat de rijen en de campings aan schoolpoorten geruisloos uit de media zijn verdwenen nadat de Vlaamse Regering het inschrijvingsdecreet heeft aangepakt en de dubbele contingentering afschaft. Bovendien werd gezorgd voor een aanmeldingssysteem, waarop de LOP's kunnen intekenen. Daarvan wordt ook steeds meer gebruikgemaakt en de minister wil de financiering van de andere systemen dan ook geleidelijk afbouwen.

Men ziet dus opnieuw een lichte stijging in het aantal scholen dat met het aanmeldingssysteem zal werken. AGODI heeft 189 meldingen ontvangen voor het gewoon basisonderwijs voor het schooljaar 2024-2025 en 29 voor het buitengewoon basisonderwijs over het gebruik van een aanmeldingsprocedure voor de organisatie van de inschrijvingen. Het gaat om eerste voorlopige cijfers. Ter vergelijking: voor 2023-2024 waren er 157 meldingen voor het gewoon basisonderwijs. Dit schooljaar kwamen 64 meldingen binnen voor het gewoon secundair onderwijs en 39 voor het buitengewoon secundair onderwijs. Vorig schooljaar waren dat er respectievelijk 56 en 36. Ook daarvoor geldt dat de cijfers nog voorlopig zijn.

2.6. Overkoepelende strategische doelstelling 5: Efficiëntie in het hoger onderwijs verhogen

Gelet op de demografie kijkt men aan tegen een grote instroom in het hoger onderwijs. Om de instellingen daarop voor te bereiden, heeft de minister hun de afgelopen twee jaar de kans gegeven om zich via projecten van het Voorsprongfonds voor te bereiden op toekomstige uitdagingen. Daarnaast lopen een evaluatie van het systeem en een spending review van de financiering van het hoger onderwijs, die de huidige en toekomstige uitdagingen over kwaliteit onder groeiende demografische druk in kaart brengen en aanbevelingen doen.

De uitgaventoetsing werd gegund aan IDEA Consult. Het eindrapport moet in 2024 opgeleverd worden. In de oproep voor de evaluatie van het kwaliteitszorgsysteem, die men kan vinden op de onderwijsonderzoekswebsite van het departement, is als einddatum 31 augustus 2024 opgenomen. Momenteel wordt de overeenkomst afgesloten waarin de definitieve datum zal worden opgenomen.

Wat de taalregeling in het hoger onderwijs betreft, hebben de regeringscommissarissen zelf een controlewijzer opgesteld die al gehanteerd wordt. Met ingang van het academiejaar 2024-2025 zal een vijfjaarlijkse systeemaudit het centraal gegeven worden van de taalcontrole door de regeringscommissarissen. De steekproefcontroles uit het verleden hebben aangetoond dat de hogeronderwijsinstellingen zich bewust zijn geworden van het belang dat het beleid daaraan hecht en zien er ook zelf strikter op toe. Het pad van de regelmatige steekproefcontroles wordt vervangen door een vijfjaarlijkse en grondige systeemaudit.

Bij de systeemcheck zullen de regeringscommissarissen nagaan of de hogeronderwijsinstellingen een goed en geïntegreerd intern controlesysteem hebben – dat ook verankerd is in alle procedures – om de taalvereisten op te volgen, en dat zowel voor de onderwijstaal als voor de bestuurstaal. Naast die procesanalyse omvat de systeemcheck een nazicht van de conformiteit met de taalvereisten op basis van de reële personeelsaantallen als objectief instrument om de voortgang te kunnen blijven meten. In een van de punten van de controlewijzer wordt opgesomd op welke vlakken het interne controlesysteem de nakoming van de taalregeling moet waarborgen. De komende maanden zullen de regeringscommissarissen de voorwaarden nog wat verfijnen. Zij melden dat ook de sector zelf zich al grondig voorbereidt op de systeemcheck en de controlesystemen aanscherpt. Naast de systeemcheck kan de regeringscommissaris overigens, telkens wanneer hij het nuttig acht, nog altijd een beperkte steekproefcontrole doen.

De minister bepaalt niet zelf voor welke opleidingen een starttoets verplicht wordt. Deze beslissing wordt genomen door de VLUHR op basis van de stand van zaken van validiteitsonderzoek. De Vlaamse Regering legt de lijst van bacheloropleidingen met een starttoets vast na de jaarlijkse raadpleging van de VLUHR. Voor het academiejaar 2024-2025 zullen er geen nieuwe opleidingen met verplichte starttoets bijkomen, al wordt de uitbreiding wel onderzocht, waarbij de minister chemie, biochemie en biotechnologie, biologie, geologie en geografie, en geomatica vermeldt.

Uit privacyoverwegingen is er momenteel nog geen mogelijkheid om individuele resultaten op de starttoetsen terug te koppelen naar de secundaire scholen.. Men kan wel onderzoeken of dat in de toekomst zinvol is, maar de doelstelling is nu in de eerste plaats de student en de hogeronderwijsinstelling informeren over de slaagkansen en de remediëringstaak, ter voorkoming van vroegtijdige uitval.

2.7. Beleidsveld I – kleuter- en leerplichtonderwijs

2.7.1. *Inhoudelijk structurelement D – Kleuter- en leerplichtonderwijs*

De duidelijke stijging van de kostprijs van het gewoon basisonderwijs is het gevolg van bijkomende investeringen in het basisonderwijs, zowel in lonen als in infrastructuur, en van de sterke inflatie in 2022, met haar uitgesteld effect. Men ziet een soortgelijke evolutie in het gewoon secundair onderwijs. In het secundair onderwijs stijgt de kostprijs per leerling iets minder sterk omdat men daar een duidelijke stijging van het aantal leerlingen ziet. In het basisonderwijs blijft het aantal leerlingen eerder status quo en stijgen in verhouding de uitgaven per leerling dus sterker.

2.8. Beleidsveld II – hoger onderwijs

2.8.1. *Inhoudelijk structurelement E – Hoger onderwijs*

Bij de berekening van de middelen die het hoger onderwijs onthouden zouden worden – en die sterk varieert afhankelijk van de bron van de berekening – dringt de minister erop aan ook rekening te houden met de middelen die erbij zijn gekomen, bijvoorbeeld via impulsen voor het wetenschappelijk onderzoek. Schermen met lukrake bedragen draagt niet bij tot het academische sérieux, stelt de minister. Tijdens deze regeerperiode is de financiering van het hoger onderwijs gevoelig toegenomen. De extra middelen overtreffen ver de besparingen, zodat er netto 200 miljoen euro extra is, waarvan heel wat recurrente maatregelen.

Zo werd het indexeringsmechanisme aangepast ten voordele van het hoger onderwijs, met een enorme budgettaire impact in heden en toekomst. Daar zijn in de laatste begrotingsronde nog extra impulsen bijgekomen, zoals 15 miljoen euro voor de versterking van de lerarenopleiding, bijkomende middelen voor de artsopleidingen, de studentenvoorzieningen en de tandartsopleidingen. In totaal ongeveer 59 miljoen euro recurrente middelen. De minister vermeldt nog de 8 miljoen euro bijkomende werkingsmiddelen voor de hogescholen en de 20 miljoen euro voor de universiteiten.

In 2024 worden de kliks inderdaad volledig toegepast, bevestigt de minister. De variabele onderwijsdelen voor de professionele opleidingen, de kunstopleidingen en die voor de opleidingen aan de universiteiten klikken dan ook positief.

De graduaatsopleidingen hebben na de integratie in de hogescholen een sterke groei gekend van de studentenaantallen, wat een positief effect heeft gehad op de financiering van die opleidingen. Bij de inbedding van de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs werd een open-endfinanciering toegekend tot september 2022. Dat betekent dat voor deze opleidingen de groei van het aantal opgenomen studiepunten in een bepaald academiejaar ten opzichte van het vorige academiejaar volledig meegenomen wordt in de financieringsberekeningen. De groei in opgenomen studiepunten was in de begrotingsjaren 2021 en 2022 ruim 30 procent. De middelen werden meer dan verdubbeld op zeer korte tijd, van 39 miljoen euro tot ongeveer 87 miljoen euro in het begrotingsjaar 2022. Vanaf september 2022 kan het budget voor de graduaatsopleidingen nog altijd blijven groeien, maar net zoals voor de andere opleidingen in het hoger onderwijs, via kliks van 2 procent. De beperking van de groei tot 2 procent werd bovendien voorafgegaan door een bijkomende eenmalige investering van 11 miljoen euro in 2021 om de hogescholen te begeleiden bij de overgang.

2.9. Beleidsveld IV – ondersteuning van het onderwijsveld

2.9.1. *Inhoudelijke structurelement B – Infrastructuur*

Wat infrastructuur betreft, heeft het terugdraaien van de middelen bij AGION te maken met de eenmaligheid. Bij de begrotingsopmaak 2023 werd eenmalig 95 miljoen euro extra VAK en 20 miljoen euro extra VEK beschikbaar voor renteloze energieleningen voor scholen, voor investeringen in isolatie, zonnepanelen enzovoort. Dat budget wordt niet hernomen bij de begrotingsopmaak 2024, maar is wel overdraagbaar volgens de ruiterbepaling in het uitgavendecreet.

Vervolgens gaat de minister in op de verschuivingen waarnaar Hannelore Goeman verwees. Binnen de kredieten voorziet men in 1,4 miljoen euro bij Buitenlandse Zaken voor de organisatie van een FTI-event. De Vlaamse Regering herlanceert immers het merk FTI. In ruil krijgt Onderwijs in 2024 een extra trekkingsrecht van 1,4 miljoen euro op de klimaatmiddelen, waarmee duurzame investeringen in de onderwijsinfrastructuur zullen gebeuren. Het gaat om een ruil, vat de minister samen.

2.9.2. *Inhoudelijk structurelement H – Studietoelagen*

De bedragen van de studietoelagen en de inkomensgrenzen worden wel degelijk jaarlijks geïndexeerd. De gezondheidsindex van 2 jaar geleden wordt daarbij gebruikt. Die vertraging is er omdat de toekenning van studietoelagen gebeurt op basis van de laatste fiscale aangiften, die ook van 2 jaar geleden zijn. In normale economische omstandigheden is de aangroei van de bedragen even hoog als de stijging van de levensduurte. De voorbije jaren steeg de inflatie sterk, met een uitgesteld effect op de studietoelagen. Het is evenwel mogelijk om een uitzondering te vragen op grond van een individueel verzoek, waarin wordt onderbouwd dat de actuele toestand fundamenteel anders is dan 2 jaar geleden. Een uitzondering wordt ook vrij vaak toegekend, maar voor cijfers verwijst de minister naar zijn antwoord op een schriftelijke vraag daarover (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2022-23, nr. 920, aan minister Ben Weyts). Voor het academiejaar 2023-2024 werden de toelagebedragen al met 5,3 procent geïndexeerd. Voor het academiejaar 2024-2025 zullen de bedragen toenemen met 10,7 procent.

2.10. Apparaatskredieten en begrotingsprogramma's zonder beleidsveld

Het terugdraaien van de eenmalige middelen in de AGODI-provisie wordt verklaard door de energiekosten. Vorig jaar was er immers het effect van oplopende energiekosten door de inflatie. Het reguliere financieringssysteem voorziet in indexatie van de werkingsmiddelen met een jaar vertraging, zodat men altijd met vaststaande cijfers kan werken en de scholen maximale stabiliteit en duidelijkheid kan bieden. In 2024 krijgen scholen dus een indexatie op basis van de inflatie in 2022, goed voor bijna 80 miljoen euro extra in het basis- en secundair onderwijs, structureel. In 2023 wilde de minister de hoge inflatie meteen opvangen en daartoe werd eenmalig in 65 miljoen euro voorzien. Nu men de werkelijke inflatie kent en voor 2024 bijna 80 miljoen euro structureel geeft, valt het eenmalige budget uit 2023 weg.

3. Replieken van de leden en bijkomende antwoorden

Jan Laeremans informeert naar het perspectief voor het actieplan ongekwalificeerde uitstroom. Gebeurt de intake van wie later instroomt in het lager of middelbaar onderwijs met een standaardtoets of bepaalt elke school dat zelf? In het eerste geval vraagt hij om inzage.

Leerkrachten signaleren dat het verlof voor verminderde prestaties niet langer meetelt voor het pensioen en zelfs met terugwerkende kracht wordt afgebouwd. De minister wil hen immers niet stimuleren om niet langer voltijds te werken, maar wat als ze langdurig ziek waren? Is dat geen contractbreuk? Waarom is dat ingevoerd? Is het tot slot niet mogelijk om de zijinstromers die al voor 2020 ingingen op de aankondigingen van eerdere ministers, bij het onderwijs te houden door ook aan hen anciënniteit toe te kennen, desnoods beperkt?

Johan Danen treedt hem bij, wat dat laatste betreft. Hij begrijpt dat er altijd ontevredenheid zal zijn, omdat men nu eenmaal ergens de grens moet trekken, maar de cesuur tussen niks en alles vindt het lid te hard.

Verder blijft hij erbij dat de hogescholen de financiering van de graduatens ondermaats vinden en dat zij zich op dat punt bedrogen voelen. Hij vraagt de minister dan ook toelichting over zijn beloften en zijn beslissing.

Volstaan de middelen om de leerwinkels over heel Vlaanderen uit te rollen? Volgens het lid is het onderwijskompas onvoldoende voor iemand die nog niet goed weet welke richting hij uit wil. Voor dergelijke oriëntatie hebben mensen hulp van een professional nodig.

Minister *Ben Weyts* antwoordt dat de scholen, in het licht van de vrijheid van onderwijs, voor hun taaltoetsen over eigen instrumenten beschikken. De meest gebruikte zijn de Diatoetsen. Hij merkt wel op dat de punten soms navenant zijn als men van tevoren zegt dat het niet voor punten is.

Het verzamelen en bespreken van acties in de strijd tegen schooluitval is nog volop bezig. De minister denkt er ook over de acties in te passen in het actieplan voor het tso en bso. Maatregelen komen er zeker tegen begin 2024.

Wat het verlof voor verminderde prestaties betreft, benadrukt de minister dat niets wordt afgenomen. Vraag is wel of die periode moet meegenomen worden in de pensioenberekening. Tot nu toe was dat nooit het geval, maar nu vragen de vakbonden dat de minister dat federaal zou bepleiten. De minister vindt dat men niet het minder maar integendeel het meer werken moet belonen, zeker in tijden van lerarentekort.

De minister is zich bewust dat de keuze om maximum 15 jaar anciënniteit toe te kennen aan zijinstromers tot ergernis en frustratie leidt bij de zijinstromers van voor 2020. Die mensen wordt niets afgenomen en bovendien zijn ze ingestroomd in een andere arbeidsmarktconstellatie. Als de grens van 2020 wordt geschrapt, kan men niet anders dan alle jaren anciënniteit van voor 2020 valideren. Als men anderzijds de cesuur bijvoorbeeld op 2015 legt, ontstaat weer een nieuwe generatie van gefrustreerden. Volgens de minister moet men het niet zien als een spel van winnaars en verliezers. De budgettaire kosten van de gevraagde uitbreiding lopen op tot 300 miljoen euro per jaar, zonder één extra leraar, merkt de minister op, nog afgezien van de administratieve last.

De leerwinkels ontvangen tot en met 2025 een subsidie uit de Edusprong. Over de periode daarna is nog geen beslissing genomen. Hij herinnert eraan dat die middelen deel uitmaken van een relanceproject en dus niet structureel zijn, anders dan het opleidingskompas.

Tot slot bestrijdt de minister dat de afspraken over de graduataten niet gehonoreerd zouden worden. Voorheen maakten zij deel uit van het volwassenenonderwijs. Het hoger onderwijs heeft ervoor gekozen om ze te laten inkantelen. Het is evident dat die opleidingen op termijn gefinancierd worden volgens de regels voor het hoger onderwijs (het kliksysteem) en dat is ook de afspraak. In afwachting en om het effect te milderen is nog 11 miljoen euro toegekend aan de hogescholen.

III. Indicatieve stemming

De aan de Commissie voor Onderwijs toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2024 worden indicatief aangenomen met 9 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Johan DANEN
Arnout COEL,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AGODI	Agentschap voor Onderwijsdiensten
AHOVOKS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
AVI	Analyse van Individualiseringsvormen
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
bso	beroepssecundair onderwijs
CBE	centrum voor basiseducatie
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
CLIL	Content and Language Integrated Learning
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
DBFM	Design Build Finance Maintain
dbso	deeltijds beroepssecundair onderwijs
dko	deeltijds kunstonderwijs
DMOB	dienst met onderwijsbehoeften
EPB	energieprestatie en binnenklimaat
EVC	elders verworven competentie / eerder verworven competentie
FTI	Flanders Technology & Innovation
GC	gemeenschappelijk curriculum
gon	geïntegreerd onderwijs
GO!	Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
hr	human resources
IAC	individueel aangepast curriculum
InnoVET	innovatieve opleidingen in Vocational Education and Training
ion	inclusief onderwijs
IT	informatietechnologie
IVA	intern verzelfstandigd agentschap
KOALA	Kleuteronderwijs Luistervaardigheid
LIO	leraar in opleiding
LLL	levenslang leren / levenslang en levensbreed leren
LOP	lokaal overlegplatform
M-decreet	decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften
MOEV	Motivatie, Ondersteuning, Expertise, Vernieuwing – Vlaanderen – Vitaliteit
MoU	memorandum of understanding
MVD-personeel	meester-, vak- en dienstpersoneel
NARIC	National Academic Recognition Information Centre
NT2	Nederlands als tweede taal
Nuffic	Netherlands Universities Foundation For International Cooperation (de Nederlandse organisatie voor internationalisering in het onderwijs)
OAN	onthaal anderstalige nieuwkomers
OBPWO	onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek
OCAD	Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse
OD	operationele doelstelling
OKAN	onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers / onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers
OV4	opleidingsvorm 4
pba	professionele bacheloropleiding
PBD	pedagogische begeleidingsdienst
PIRLS	Progress in International Reading Literacy Study
PISA	Programme for International Student Assessment
RTC	regionaal technologisch centrum
SALTO	Screeningsinstrument Aanvang Lager Onderwijs Taalvaardigheid

SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SID	studie-informatiedag (ook SID-in)
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
stuvo	studentenvoorzieningen
TIMSS	Trends in International Mathematics and Science Study
tso	technisch secundair onderwijs
UAntwerpen	Universiteit Antwerpen
UGent	Universiteit Gent
VAK	vastleggingskrediet
VEK	vereffeningskrediet
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
VLUHR	Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad
Vocvo	Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs
vte	voltijdsequivalent / voltijdsequivalent
Wablieft	centrum voor duidelijke taal
XR	Extended Reality